

**xarxa de ciutats i pobles
cap a la sostenibilitat**

Informe de gestió 2017

**18a Assemblea general,
1 de març de 2018, Castellar del Vallès**

**Diputació
Barcelona**

INFORME DE GESTIÓ 2017

Aquest document de síntesi de l'Informe de gestió de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat 2017, neix fruit del treball realitzat per part de la Secretaria tècnica de la Xarxa, la Comissió de seguiment i els Grups de treball de la Xarxa i inclou un resum de totes les activitats realitzades durant l'any 2017.

Coordinació, redacció i disseny

Secretaria Tècnica de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

Podeu trobar aquest Document a la web de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat www.diba.cat/xarxasost i a <http://xarxaenxarxa.diba.cat> (Comunitat Virtual de la Xarxa)

Barcelona, febrer de 2018

ÍNDIX

0.	RESUM EXECUTIU	7
1.	PLANIFICACIÓ I ESTRUCTURA.....	9
2.	MUNICIPIIS ASSOCIATS A LA XARXA	15
	Administracions associades a la Xarxa (març 2018)	15
	Relació amb el Pacte d'Alcaldes/esses.....	17
3.	ACTIVITATS REALITZADES	19
	Reunions i jornades.....	19
	Materials de la Xarxa	28
	17a Assemblea general	31
	Comissió de seguiment.....	35
4.	GRUPS DE TREBALL	38
	Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya	38
	Grup de treball d'Energia Sostenible Local	39
	Grup de treball d'Adaptació al canvi climàtic.....	41
	Grup de treball +Aire – Soroll.....	45
	Grup de treball per l'Educació per la Sostenibilitat i la Cohesió social.....	49
	Grup de treball d'Economia circular i verda.....	59
5.	PLA OPERATIU.....	63
6.	PROJECTES.....	65
	Agenda escolar del medi ambient i el desenvolupament	65
	Coordinació de campanyes de sensibilització ambiental.....	66
7.	DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ	69
	Sostenible.cat, el mitjà de comunicació de la Xarxa	71
	La Xarxa és neutra en emissions	73
	Annex - EL COMPROMÍS DELS MEMBRES DE LA XARXA AMB LA SOSTENIBILITAT	75
	Municipis adherits a la Declaració de Tarragona	75

0. RESUM EXECUTIU

El 2017 ha estat un any que ha suposat la commemoració i celebració dels 20 anys d'existència de la Xarxa: ens vam constituir el 16 de juliol de 1997 a Manresa. I a partir de *Pla Estratègic Xarxa 2020. Sostenibilitat per a les persones avui. Visions pel 2030 i més enllà*, s'han desenvolupat plenament els objectius estratègics de la Xarxa i els espais de participació (grups de treball i comissions).

En síntesi, aquesta acció s'ha concretat en l'organització de 58 activitats, entre reunions, jornades altres formats, amb 2.428 assistents, incloent l'Assemblea general celebrada a Tarragona i amb la visita al Monestir de Poblet. També s'han elaborat 21 materials i productes específics.

Algunes activitats s'han coorganitzat en accions descentralitzades a Vilanova i la Geltrú, Santa Coloma de Gramenet, Manresa, Sant Cugat del Vallès, Tarragona, Viladecans, Sant Boi de Llobregat o el Prat de Llobregat.

A destacar el treball de caràcter transversal de difusió dels Objectius de Desenvolupament Sostenible. I, per altra banda, també seguint aquesta promoció de la transversalitat entre diversos perfils de l'administració local en àmbits de la sostenibilitat s'ha aplicat en l'aterrament de l'economia circular i verda al món local, l'impuls als horts socials o el suport a les polítiques de pobresa energètica.

S'han mantingut tots els Grups de treball i comissions, i s'ha creat una nova comissió sobre educació ambiental en ambients aquàtics en aigües continentals. En la mateixa línia, s'ha treballat de forma pràctica sobre eines de participació i comunicació com a suport a l'educació ambiental. En la mateixa línia, es va editar el llibre "*Educació ambiental. D'on venim? Cap a on anem?*", per commemorar l'edició per la Diputació de Barcelona del llibre homònim, QEA núm. 6 (1983), i altres efemèrides relacionades amb la temàtica (Primer itinerari de la natura a Catalunya; Creació de la SCEA; 1rs Jornades d'EA a l'Estat espanyol, al CEM de Sitges). El llibre es va presentar en una jornada amb la participació de 300 professionals.

En base a un altre dels objectius estratègics, s'ha continuïtat potenciant la coordinació entre administracions i, especialment enguany, s'han organitzat diverses accions conjuntament amb el Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible de Catalunya per fer arribar els continguts del Tercer Informe sobre el Canvi climàtic a Catalunya al món local. També s'ha mantingut el treball del Club del Pacte dels Alcaldes, amb un esforç de suport a les Agències d'energia, i amb entitats com el Clúster d'Eficiència Energètica, el Clúster de Biomassa, el

Col·legi d'Ambientòlegs i la Fundació Fòrum Ambiental. També s'han mantingut la col·laboració amb altres xarxes: CILMA, UDALSAREA 21, REDNELS, Xarxa de municipis valencians per la sostenibilitat, Red de Redes, Red de Ciudades por la Bicicleta, Aliança pel Clima i NetWerch20.

Un element fonamental de la Xarxa és la difusió i comunicació tant de la seva acció com la dels ens locals membres en l'àmbit de la sostenibilitat i la gestió ambiental local. En aquesta línia, s'ha consolidat el nou format i continguts de la revista digital de la Xarxa, Sostenible.cat, amb la posada a punt del model de gestió mixt i un bon aprofitament i desplegament de tots els recursos digitals disponibles; així com la publicació de la Guia d'estil del mitjà. Sostenible.cat és l'espai de referència sobre sostenibilitat i món local dirigit a la ciutadania amb més de 3.300 subscriptors – després d'una depuració enguany de la base de dades -; més de 77.000 visites/any, un augment acumulat del 48% en els dos darrers anys des de la implantació del nou format; i una presència a les xarxes socials (twitter, facebook, instagram i youtube) que supera els 12.000 seguidors.

També es mantenen la web i la comunitat virtual de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat (1.200 usuaris); els canals Youtube i Twitter de la Xarxa (6.800 seguidors) i la web de l'Agenda escolar.

Comissió de seguiment celebrada el 12 de juliol a Manresa per commemorar els 20 anys de la Xarxa. Foto: Gonçal Luna

1. PLANIFICACIÓ I ESTRUCTURA

La Xarxa disposa del seu **Pla Estratègic Xarxa 2020. Sostenibilitat per a les persones avui, visions pel 2030 i més enllà** que inclou 1 missió i 8 objectius estratègics, destacant la necessitat i acord per impulsar el treball en xarxa entre els municipis i associats per millorar la gestió ambiental local i aprofundir en un model de desenvolupament sostenible.

1. El Pla Estratègic Xarxa 2020 es proposa incorporar una doble visió. Una visió amb la mirada posada al 2020, any el qual les ciutats i pobles hem d'acomplir els compromisos derivats del [Pacte d'Alcaldes per una Energia Sostenible Local](#), entre d'altres.
2. I una visió més enllà d'aquest mandat, a l'horitzó 2030, en base als nous [Objectius de Desenvolupament Sostenible](#) de les Nacions Unides – Agenda 2030, i al nou [Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia](#) 2030.

El paradigma del Desenvolupament Sostenible s'ha demostrat anar més enllà que una visió ambiental del progrés de les ciutats i pobles, i cal que es treballi sobre les tres dimensions de la Sostenibilitat: ambiental, social i econòmica.

El desenvolupament sostenible és l'eix integrador i transversal que ha de relligar les polítiques públiques locals.

Tant les temàtiques a treballar com l'estructura de funcionament de la Xarxa fins el 2020 es basen en aquest paradigma.

Durant l'any 2017, la Xarxa iniciat el desenvolupament de les previsions del Pla Estratègic a través dels Grups de treball i Comissions.

Aquest document recull, doncs, les activitats realitzades entre ambdues Assemblees (2017 -2018) i l'avaluació del compliment dels objectius i propostes del Pla Estratègic.

Objectius estratègic Xarxa 2020

El Pla Estratègic inclou els 8 objectius estratègics següents. Per cadascun d'ells es fa una valoració sobre les activitats que s'han fet relacionades durant l'exercici 2017 sota l'epígraf ACCIÓ 2017, les quals es desenvoluparan més àmpliament en el conjunt d'aquest informe.

S'han realitzat accions relacionades amb TOTS els objectius estratègics.

1. **Renovar la vigència del compromís polític** del món local per impulsar polítiques vers un model de desenvolupament sostenible.

ACCIÓ 2017: Es va aprovar la Declaració de Tarragona per un turisme sostenible i compartit.

2. Refermar el paper de la Xarxa com a **espai de referència sobre medi ambient i sostenibilitat a Catalunya**. Continuar impulsant-la com a **espai de trobada**, instrument de cooperació i **coordinació**, intercanvi d'experiències i entorn institucional per promoure una **governança ambiental multinivell**; i estimular la participació d'altres **actors socials i empresarials** en determinades dinàmiques i espais.

ACCIÓ 2017: S'han organitzat diverses accions conjuntament amb el Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible de Catalunya per fer arribar els continguts del Tercer Informe sobre el Canvi climàtic a Catalunya al món local. Presència i participació d'ens locals, diputacions, Àrea Metropolitana de Barcelona i Generalitat de Catalunya als Grups de treball de la Xarxa.

També s'ha mantingut el treball del Club del Pacte dels Alcaldes i amb entitats com el Clúster d'Eficiència Energètica, el Clúster de Biomassa, el Col·legi d'Ambientòlegs i la Fundació Fòrum Ambiental. I s'ha donat continuïtat la col·laboració amb altres xarxes: CILMA, UDALSAREA 21, REDNELS, Xarxa de municipis valencians per la sostenibilitat, Red de Redes, Red de Ciudades por la Bicicleta, Aliança pel Clima i NetWerCH20.

3. **Reforçar i prioritzar l'acció**, amb la mirada posada **a l'any 2020**, per aconseguir els compromisos derivats del **Pacte d'Alcaldes** per una Energia Sostenible Local. I esdevenir entitat de suport del **nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia** a través del **Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya**, per donar suport a la lluita contra el canvi climàtic en àmbits de treball comú i en xarxa sobre mitigació i adaptació.

ACCIÓ 2017: En el marc de l'acció del Club del Pacte d'Alcaldes i els grups de treball sobre Energia, amb un esforç de suport a les Agències d'energia, i Adaptació al canvi climàtic, amb les accions de difusió del Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya.

4. Difondre els **Objectius de Desenvolupament Sostenible** i fixar les bases per l'aplicació a escala local en **l'horitzó 2030**.

ACCIÓ 2017: Difusió i informació a l'Assemblea de Tarragona amb l'activitat "Què en sabem del ODS?". Difusió a través de la comunitat virtual de la Xarxa de material relacionat amb els ODS. Tema monogràfic de l'Agenda i el calendari escolar 2017-18.

5. Basar-se en el paradigma del Desenvolupament Sostenible per desenvolupar les temàtiques i l'estructura de funcionament de la Xarxa 2020, en base a les tres **dimensions de la Sostenibilitat: ambiental, social i econòmica**; i que el desenvolupament sostenible sigui l'eix integrador i transversal que ha de relligar les polítiques públiques locals.

ACCIÓ 2017: S'ha continuat treballant amb visió transversal sobre pobresa energètica, horts socials, mobilitat i qualitat de l'aire i economia circular.

6. Reforçar la coordinació i cooperació en matèria de **millora de la qualitat de l'aire**, prevenció de la contaminació acústica i promoció d'una **mobilitat sostenible**.

ACCIÓ 2017: S'ha establert el Grup de treball +Aire –Soroll com a espai de trobada i intercanvi entre les diverses administracions.

7. Promoure un model per les ciutats i pobles basat en **l'economia circular i verda**.

ACCIÓ 2017: S'ha iniciat de forma ben reeixida l'activitat del *Pla de treball al món local per impulsar l'economia circular i verda*, amb suport de la Fundació Fòrum Ambiental.

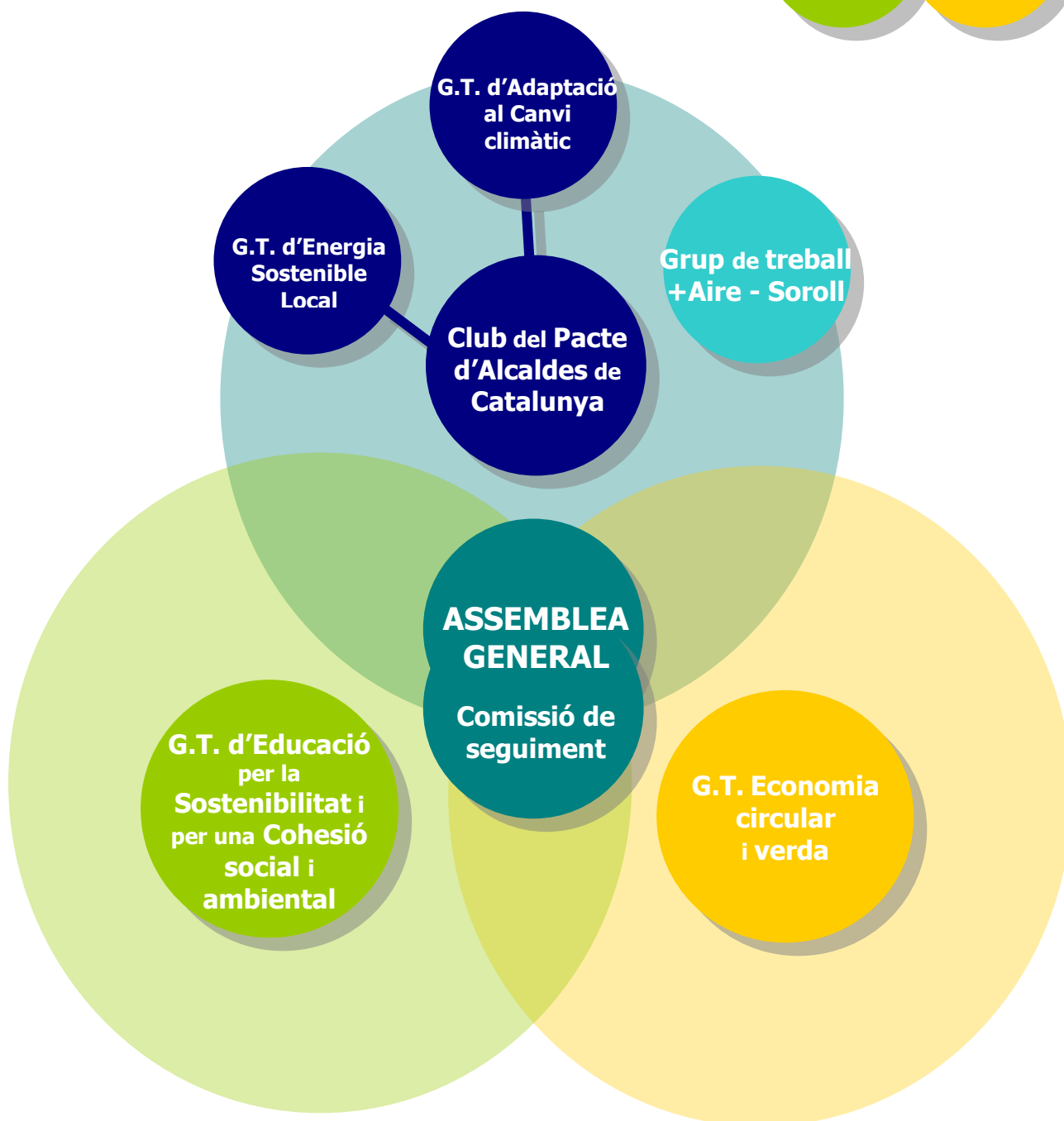
8. Promoure **l'educació** en el marc de les polítiques de desenvolupament sostenible, per garantir la **cohesió social** de les persones i els territoris.

ACCIÓ 2017: El Grup de treball d'Educació per la Sostenibilitat i Cohesió

social ha organitzat activitats innovadores per incorporar noves visions i dinàmiques de treball a l'educació. S'han posat en valor experiències i documents sobre els projectes locals d'horts socials.

Respecte l'Estructura de funcionament, la Xarxa funciona amb la següent composició de Grups durant aquest mandat basada en els tres cercles de la Sostenibilitat.

ACCIÓ 2017:

Tots els grups de treball i comissions disposen d'un espai virtual específic i exclusiu a la comunitat virtual de la Xarxa <http://xarxaenxarxa.diba.cat>, així com informació sobre els mateixos a la web oberta de la Xarxa www.diba.cat/xarxasost. Durant el 2017 s'han desplegat els diversos plans de treball dels quals cada Grup de treball i Comissió es va dotar.

Com a novetat, destacar la creació d'una nova comissió sobre educació ambiental en **ambients aquàtics en aigües continentals**, aprovada en l'anterior Assemblea i que ha iniciat amb molta força i interès dels seus membres.

✓ **Constituit. S'ha realitzat alguna reunió, activitat... del Grup o Comissió.**

0. Club del Pacte d'Alcaldes a Catalunya	✓
1. Grup de treball d'Energia Sostenible Local	✓
1A. Agències	✓
1B. Biomassa	✓
1C. Autoconsum	-
2. Grup d'Adaptació al Canvi climàtic	✓
2A. Comissió sobre Biodiversitat Urbana	✓
2B. Comissió per una gestió integrada del litoral	✓
2C. Comissió del Cicle local de l'aigua	✓
3. Grup de treball + Aire - Soroll	✓
3A. Comissió de millora de la qualitat de l'aire	✓
3B. Comissió de prevenció de la contaminació acústica	✓
3C. Comissió de Promoció de la Bicicleta	✓
4. Grup de treball d'Educació per la sostenibilitat i Cohesió social	✓
4A. Horts municipals i socials	✓
4B. Campanyes	✓
4C. Ambients aquàtics en aigües continentals	✓
5. Grup de treball d'Economia Circular i Verda	✓
5A. Comissió de Prevenció i Gestió de residus	✓
5B. Compra pública sostenible (SPP)	✓

A continuació s'indiquen el nombre representants o tècnics i ens locals i supramunicipals inscrits als Grups de treball i Comissions.

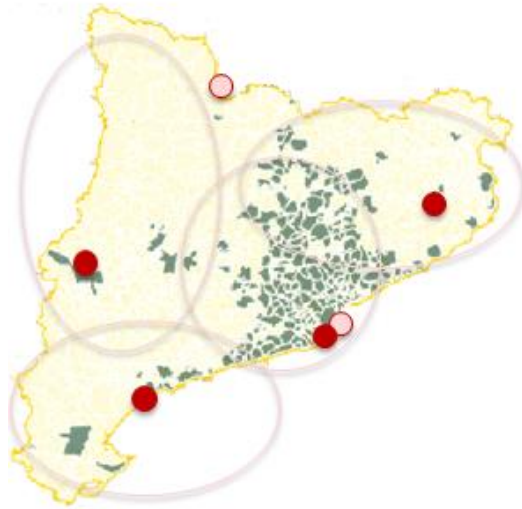
	Ens locals inscrits	Persones inscrites d'ens locals	Persones inscrites totals (ens locals + DIBA + GENCAT)
0. Club del Pacte d'Alcaldes a Catalunya	37	88	91
1. Grup de treball d'Energia Sostenible Local	88	156	170
1A. Agències	27	62	69
1B. Biomassa	28	43	52
1C. Autoconsum	22	29	33
2. Grup d'Adaptació al Canvi climàtic	70	130	149
2A. Comissió sobre Biodiversitat Urbana	29	37	43
2B. Comissió per una gestió integrada del litoral	20	30	40
2C. Comissió del Cicle local de l'aigua	56	83	100
3. Grup de treball + Aire - Soroll	71	151	175
3A. Comissió de millora de la qualitat de l'aire	56	87	107
3B. Comissió de prevenció de la contaminació acústica	57	77	87
3C. Comissió de Promoció de la Bicicleta	24	31	38
4. Grup de treball d'Educació per la sostenibilitat i Cohesió social	57	108	121
4A. Horts municipals i socials	101	161	180
4B. Campanyes	57	103	115
4C. Ambients aquàtics continentals	36	48	54
5. Grup de treball d'Economia Circular i Verda	64	111	123
5A. Comissió de Prevenció i Gestió de residus	59	78	88
5B. Compra públic sostenible	12	14	20
TOTAL	163	1462	1681

El 60% de les ciutats i pobles membres de la Xarxa formen part d'algun grup o comissió.

2. MUNICIPIS ASSOCIATS A LA XARXA

Administracions associades a la Xarxa (març 2018)

250 ens locals:

- 222 província de Barcelona
- 28 de la resta de Catalunya
- 12 consells comarcals
- 4 Diputacions + AMB
- Generalitat de Catalunya (Obs.)
- 18 Observadors

Total

285 + 5 peticions = 290

Des de la creació de la Xarxa, amb de 118 municipis de la província de Barcelona, s'ha anat augmentat fins arribar als 290 socis actuals.

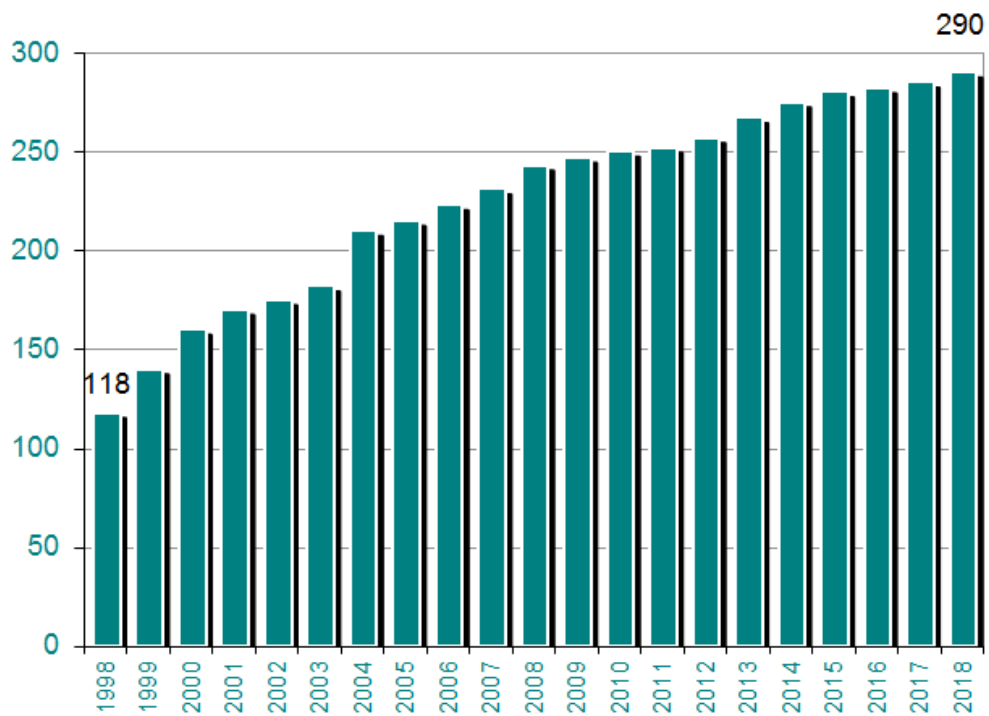
Sol·licituds pendents d'aprovació a la 18a Assemblea

- Ajuntament de Jorba
- Ajuntament de Viladrau
- Consorci per a la gestió dels residus del Vallès Oriental
- Associació de Micropobles de Catalunya
- Consorci Besòs Tordera

Més del 70% dels nous representants electes dels membres de la Xarxa sou nous durant aquest mandat.

Evolució del nombre d'associats a la Xarxa

Relació amb el Pacte d'Alcaldes/esses

La Xarxa, des de l'any 2012, és **entitat promotora del Pacte d'Alcaldes per una Energia Sostenible Local**, des del 2013 també compta amb la figura del **Comissionat del Pacte d'Alcaldes**, i durant el 2017 ha esdevingut entitat promotora del **nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia**.

Cada cop més municipis membres de la Xarxa – directament – són signants del Pacte d'Alcaldes.

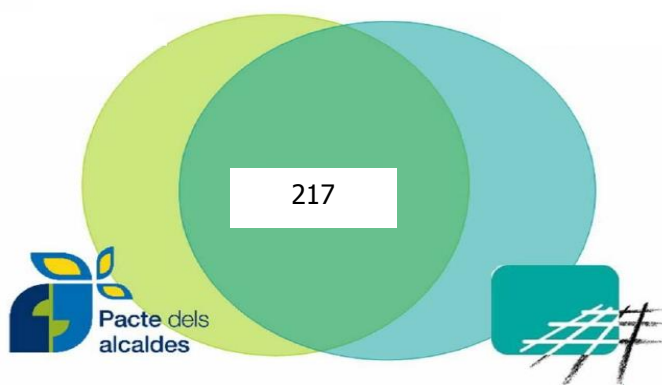
TOTAL	2018	%
TOTAL municipis membres de la Xarxa	251	
TOTAL municipis de la Xarxa adherits al Pacte (directe)	217	86%
TOTAL municipis de la Xarxa però no adherits al Pacte	34	14%

Totes les entitats coordinadores territorials del Pacte d'Alcaldes (Diputació de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona, i AMB) formen part de la Xarxa i del Club del Pacte d'Alcaldes.

Municipis adherits al Pacte per províncies (influència Xarxa)

Barcelona	239	(membre Xarxa directe 193)
Girona	202	(membre Xarxa directe 9)
Lleida	117	(membre Xarxa directe 4)
Tarragona	119	(membre Xarxa directe 11)

Total 677 (directe 217)

3. ACTIVITATS REALITZADES

Reunions i jornades

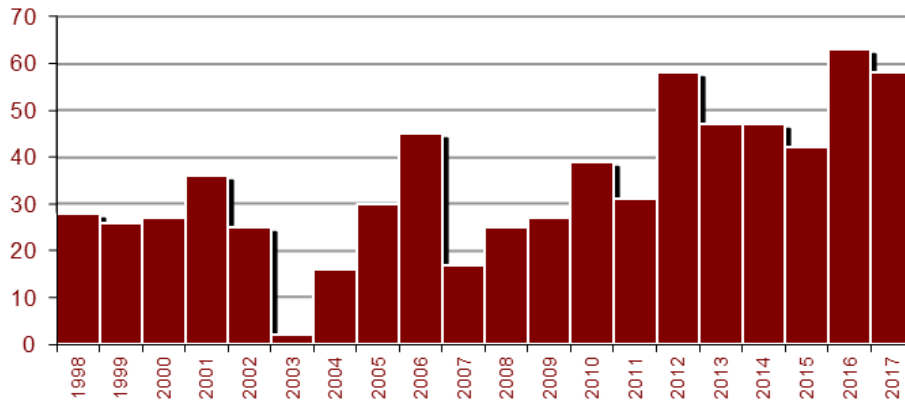
Durant l'any 2017 S'han organitzat:

58 activitats entre reunions i jornades

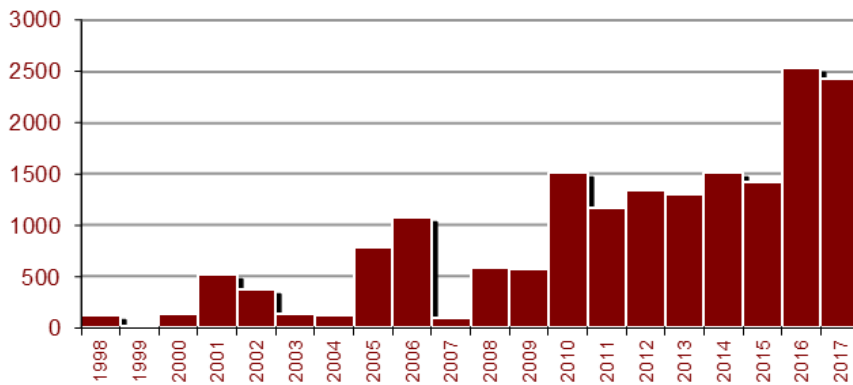
6 activitats de col·laboració, a part de les anteriors

2.428 assistents l'any 2017

Activitats ANUAL

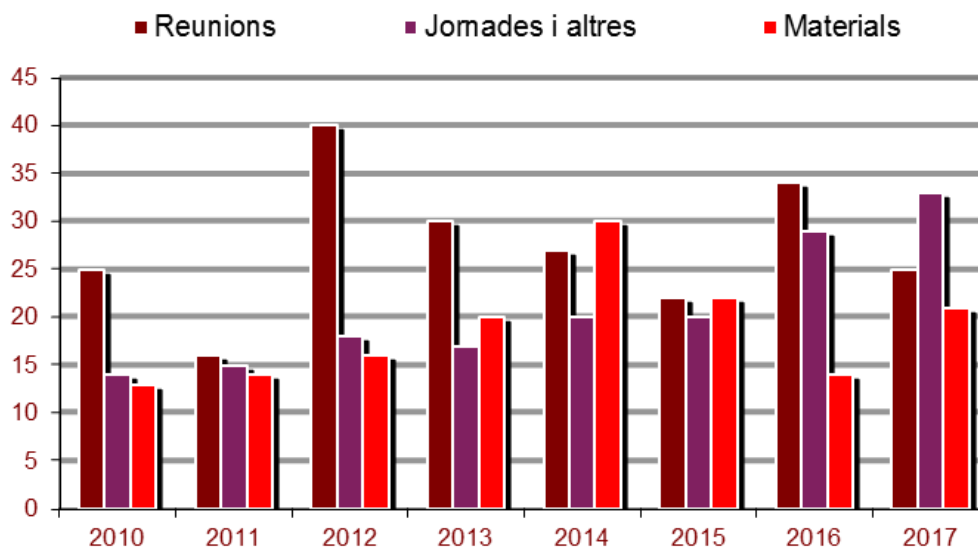
Assistència ANUAL

	Nº reunions	Nºjornades	Assistent s GT + CP	Assist. Jornades	TOTAL	
Club del Pacte d'Alcaldes	0	1	0	28	28	
G.T. Energia Sostenible local	2	3	53	70	123	
Agències d'Energia	2	0	41	0	41	
Biomassa	0	0	0	0	0	
Autoconsum	0	0	0	0	0	
G.T. Adaptació al Canvi climàtic	1	3	21	185	206	
C. Biodiversitat Urbana	0	2	0	85	85	
C. Municipis per una Gestió integrada del Litoral	1	1	22	20	42	
C. Gestió del Cicle de l'Aigua	1	1	15	52	67	
G.T. +Aire - Soroll	2	0	78	0	78	
C. Millora de la qualitat de l'Aire	0	0	0	0	0	
C. Prevenció del Soroll	3	0	36	0	36	
C. Promoció de la Bicicleta	0	0	0	0	0	
G.T. Economia Circular i Verda	1	4	87	156	243	
C. Prevenció i Gestió de Residus	1	3	18	424	442	
C. SPP regions	0	1	0	30	30	
G.T. Educació per la sostenibilitat i Cohesió social	1	4	19	238	257	
C. Horts	0	5	0	159	159	
C. Campanyes	4	1	54	61	115	
C. Equipaments ambients aquàtics	3	1	76	94	170	
SUBTOTAL	22	30	520	1602	2122	
Altres activitats de la Xarxa		2	112		112	
	Reunions Govern	Reunions institucionals				
Govern i relacions institucionals	3	1	174	20	194	
	SUMA				Activitats	Assistents
TOTAL Xarxa	25	33	806	1622	58	2428
TOTAL Xarxa + Activitats	25	33	806	1622	58	2428
Activitats amb participació o col.laboració	4	6	92	162		
Assistència com a públic	0	0	0			

Resum d'activitats (reunions, jornades) per Grup de treball i Comissió (2017)

Com a any en mig del mandat, l'any 2017 s'ha caracteritzat per un major nombre de jornades i de producció de materials, fruit del desenvolupament dels plans de treball dels Grups de treball i les Comissions.

Altres elements a destacar en les activitats organitzades són la coordinació entre administracions especialment amb el Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible de Catalunya; i les col·laboracions amb entitats privades en el marc del Club del Pacte d'alcaldes (Clúster eficiència energètica, Clúster de Biomassa, COAMB, Fundació Fòrum Ambiental) i que algunes de les activitats s'han coorganitzat amb els propis membres de la xarxa en accions descentralitzades a Vilanova i la Geltrú, Santa Coloma de Gramenet, Manresa, Sant Cugat del Vallès, Tarragona, Viladecans, Sant Boi de Llobregat i el Prat de Llobregat, o coorganitzades amb l'ARC, l'ICAEN, l'ACA, la XESC entre d'altres.

Els materials de totes les jornades a <http://www.diba.cat/web/xarxasost/matejorn>

CALENDARI D'ACTIVITATS 2017**Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat**

Activitat	Data	Lloc	Tipus activitat	No. Assistents
GENER 2017				
Reunió del Grup de treball d'Educació per la Sostenibilitat. Comissió campanyes	27 de gener	Barcelona	Reunió	26
Presentació del Dia mundial de l'aigua	27 de gener	Barcelona	Reunió	52
Reunió del Grup de treball d'Energia Sostenible Local	30 de gener	Barcelona	Reunió	32
FEBRER 2017				
Reunió de preparació de la Setmana de l'Energia 2017	1 de febrer	Seu ICAEN	Reunió	12
Fòrum d'empreses energètiques (NODE Garraf)	3 de febrer	Node Garraf	Reunió	17
Visita d'Ecometròpoli de la C.Biodiversitat	6 de febrer	Santa Coloma de Gramenet	Re	45
Comissió equipaments en ambients aquàtics continentals	6 de febrer	Santa Coloma de Gramenet	Reunió	32
Reunió del Grup de treball +Aire - Soroll	7 de febrer	Barcelona	Reunió	46
Comissió de seguiment Pla del tercer sector ambiental	9 de febrer	Barcelona	Reunió	15
Debat-col·loqui sobre residus a l'AMB	10 de febrer	Barcelona	Reunió	35
Reunió del Grup de treball d'Economia circular i verda	21 de febrer	Barcelona	Reunió	18
Trobada d'Agències d'Energia	23 de febrer	Barcelona	Reunió	28

MARÇ 2017					
	Assemblea General	8 de març	Tarragona	Govern	142
	Reunió de coordinació sobre educació ambiental en qualitat de l'aire amb adm.supramunicipals	9 de març	Barcelona	Reunió	7
	Comissió de Cicle local de l'Aigua	14 de març	Barcelona	Jornada	15
	Presentació de la Setmana de l'Energia	16 de març	Barcelona	Jornada	61
	Reunió de coordinació Setmana Sense Soroll	30 de març	Barcelona	Reunió	9
	Jornada resiliència urbana i adaptació (amb COAMB)	31 de març	Barcelona	Jornada	101
	Activitats i coordinació del Dia Mundial de l'Aigua	Març-Abril		Ens locals	17
ABRIL 2017					
	Seminari sobre Economia circular i verda (I)	25 d'abril	Barcelona	Jornada	53
	Cicle Tallers sobre Horts socials (Sessió 1)	28 d'abril	Barcelona	Jornada	32
	Activitats i coordinació de la Setmana Sense Soroll	Abril-Maig		Ens locals	7
MAIG 2017					
	Visita al Parc de la Sèquia	3 de maig	Barcelona	Jornada	20
	C.Litoral: presentació Tercer informe sobre canvi climàtic	4 de maig	Sitges	Reunió	22
	Sessió territorial sobre recollida selectiva porta a porta a Artés	5 de maig	Artés	Jornada	30
	Cicle Tallers sobre Horts socials (Sessió 2)	12 de maig	Barcelona	Jornada	32

	Participació reunió projecte MADRE agricultura urbana	16 de maig	Barcelona	Reunió	25
	Jornada aspectes clau per a la contractació pública sostenible i ecoinnovadora	18 de maig	Barcelona	Jornada	30
	Cicle Tallers sobre Horts socials (Sessió 3): Visita	26 de maig	Barcelona	Jornada	36
	Visita Can Julià	30 de maig	Barcelona	Jornada	24
JUNY 2017					
	Taula general del Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya	1 de juny	Barcelona	Reunió	28
	Jornada Educació ambiental, d'on venim ? Cap a on anem ?	8 de juny	Barcelona	Jornada	170
	Reunió de coordinació amb la Xarxa de municipis valencians per la sostenibilitat	8 de juny	Barcelona	Reunió	5
	Cicle Tallers sobre Horts socials (Sessió 4)	9 de juny	Barcelona	Jornada	24
	Jornada ENERINVEST de Diputació de Girona amb col·laboració DIBA i Xarxa	14 de juny	Barcelona	Jornada	70
	Seminari sobre Economia circular i verda (I)	20 de juny	Barcelona	Jornada	40
	Jornada sobre espècies exòtiques invasores en ambients fluvials	27 de juny	Barcelona	Jornada	94
	Reunió del Grup de treball Educació i Cohesió social	29 de juny	Barcelona	Reunió	19
	Activitats i coordinació de la Setmana de l'Energia	Maig - Juliol		Ens locals	68
JULIOL 2017					
	Reunió del Grup de treball +Aire - Soroll	11 de juliol	Barcelona	Reunió	32
	Comissió de seguiment	12 de juliol	Manresa	Reunió	27

AGOST 2017					
SETEMBRE 2017					
	Seminari sobre Economia circular i verda (I)	19 de setembre	Barcelona	Jornada	33
	Seminari de presentació de la Setmana Europea de Prevenció de Residus	20 de setembre	Barcelona	Jornada	87
	Seminari Fertilecity II (UAB)	21 de setembre	UAB	Reunió	30
	Reunió del Grup de treball d'Adaptació al Canvi climàtic	26 de setembre	Barcelona	Reunió	21
	Suport a la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura	Novembre		Ens locals	8
OCTUBRE 2017					
	Reunió del Grup de treball d'Energia Sostenible Local	9 d'octubre	Barcelona	Reunió	21
	Reunió inicial comissió organitzadora ACUSTI.CAT 2018	10 d'octubre	Terrassa	Reunió	8
	Jornada tècnica: Els pol·linitzadors i les abelles	18 d'octubre	Viladecans	Jornada	40
	Cicle de tallers: La caixa d'eines de l'educació ambiental	20 d'octubre	Barcelona	Taller	23
	Actuació davant l'albirament o troballa de fauna marina	25 d'octubre	El Prat	Jornada	20
	Sessió introducció recollida selectiva porta a porta amb COAMB	27 d'octubre	Barcelona	Jornada	27
	Jornada internacional Aplec d'agricultura urbana	27 d'octubre	Barcelona	Jornada	35
	Trobada d'Agències d'Energia	30 d'octubre	Vilanova i la Geltrú	Reunió	13
	Jornada presentació del Tercer informe del canvi climàtic a Catalunya amb el CADS	31 d'octubre	Manresa	Reunió	41

NOVEMBRE 2017					
	Curs optimització recollida selectiva porta a porta amb COAMB	Novembre	Barcelona	Jornada	52
	Jornada presentació del Tercer informe del canvi climàtic a Catalunya amb el CADS	9 de novembre	Sant Cugat del Vallès	Reunió	43
	Cicle de tallers: La caixa d'eines de l'educació ambiental	10 de novembre	Barcelona	Taller	24
	Jornada "Els municipis i la gestió dels Residus Municipals" amb Fundació Fòrum Ambiental	13 de novembre	Barcelona	Jornada	345
	Ponència sobre Economia circular a Smart City Expo 2017	15 de novembre	Barcelona	Jornada	20
	Comissió prevenció de soroll: preparació acusti.cat 2018	20 de novembre	Barcelona	Reunió	12
	Taula rodona "Las redes de ciudades como motor de cambio" a CONAMA LOCAL València	28 de novembre	València	Jornada	85
	Trobada de la Red de Redes a CONAMA LOCAL València	28 de novembre	València	Reunió	20
	Suport a la Setmana Europea de la Prevenció de Residus	Novembre		Ens locals	30
DESEMBRE 2017					
	Cicle de tallers: La caixa d'eines de l'educació ambiental	1 de desembre	Barcelona	Taller	21
	Reunió oberta preparatòria ACUSTICAT 2018	11 de desembre	Barcelona	Reunió	16
	Jornada Va d'Aigua	14 de desembre	Barcelona	Jornada	27

LLEGENDA:

Activitats amb participació o col.laboració

G.T. : Grup de treball   C.P. : Comissió permanent

	Club del Pacte d'Alcaldes
	G.T. Energia Sostenible local
	Agències d'Energia
	Biomassa
	Autoconsum
	G.T. Adaptació al Canvi climàtic
	C. Biodiversitat Urbana
	C. Municipis per una Gestió integrada del Litoral
	C. Gestió del Cicle de l'Aigua
	G.T. +Aire - Soroll
	C. Millora de la qualitat de l'Aire
	C. Prevenció del Soroll
	C. Promoció de la Bicicleta
	G.T. Economia Circular i Verda
	C. Prevenció i Gestió de Residus
	C. Compra pública sostenible
	G.T. Educació per la sostenibilitat i Cohesió social
	C. Horts
	C. Campanyes
	C. Equipaments ambients aquàtics
	Govern i relacions institucionals

Materials de la Xarxa

Com a any en mig del mandat, l'any 2017 s'ha caracteritzat per un major nombre de producció de materials.

2017	
1	Mapa d'experiències en horts municipals Gener 2017 i Abril 2017 v2.0 web Xarxa i Instamaps
2	Oferta de recursos pel Dia mundial de l'Aigua Febrer 2017 Web
3	Catàleg de recursos La Xarxa sona bé Març 2017 Web
4	Catàleg de recursos de la Setmana de l'Energia Març 2017 Web
5	Recull de recursos pedagògics sobre espais d'aigües continentals Març 2017 Web
6	Guia d'estil de Sostenible.cat Abril 2017 Web
7	Documentació 17a Assemblea Presentat a la 17a Assemblea general de la Xarxa - Web i paper
8	Declaració de Tarragona Aprovat a la 17a Assemblea general de la Xarxa - Web i paper
9	Informe de gestió 2016 Presentat a la 17a Assemblea general de la Xarxa - Web i paper
10	Guia per al desenvolupament de projectes d'horts socials ecològics Maig 2017 - Paper i web. Publicat per la Diputació de Barcelona amb la col·laboració de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat
11	Recull de recursos sobre horts escolars Maig 2017 - Web
12	Recull de recursos sobre EA en ambients aquàtics continentals Maig 2017 - Web
13	Exposició i nova portada web XarxaSost 20 anys Maig 2017 - Web
14	Calendari Escolar del Medi ambient 2017-2018 Edició nous curs. Setembre 2017

15	Agenda Escolar del Medi ambient i el desenvolupament 2017-2018	Edició nous curs. Setembre 2017
16	Informe: Avaluació econòmica de l'adaptació al canvi climàtic	Juliol 2017
18	Mapa Agències d'Energia	Desembre 2017
19	Oferta recursos Setmana Prevenció de Residus 2017	Conjunt GENCAT - AMB - DiBa - Xarxa. Setembre 2017
20	Oferta recursos Setmana Mobilitat Sostenible 2017	Coordinat AMB - DiBa - Xarxa. Juliol 2017
21	Informe sobre el taller Xarxa-XESC	1 desembre del 2017

17a Assemblea general

Foto: Sergio Ramos

La 17a Assemblea de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, celebrada a l'Auditori de la Diputació de Tarragona, va commemorar els 20 anys de la seva constitució. L'acte va comptar amb l'assistència de prop de 150 ens locals. Es va fer un repàs al treball realitzat per la Xarxa, que es va iniciar l'any 1997 a Manresa, i que en aquests anys ha aconseguit fer-se gran fins a duplicar el nombre de municipis adherits i reunir administracions d'arreu de Catalunya.

Liderar els ajuntaments

“Hem de fer valdre la força i la urgència del medi ambient”. Aquesta va ser la crida que, Valentí Junyent, President de la Xarxa i diputat d'Espais Naturals i Medi Ambient a la Diputació de Barcelona, va fer als assistents, tècnics i representants municipals. Conscient de la necessitat que els projectes de sostenibilitat siguin transversals, Junyent insistia en que “hem de fer plantejaments agosarats, innovadors. I si ens trobem amb l'oposició d'algun secretari o interventor hem de fer valdre la força del medi ambient i la urgència de les mesures a adoptar, recolzades, inspirades des de la xarxa de la que formem part com ajuntaments” i “situar la sostenibilitat com a un compromís de ciutat, i no només d'una regidora és fonamental per avançar a la velocitat que necessitem.

Durant l'Assemblea es va fer un joc interactiu anomenat "Què en sabem dels Objectius de Desenvolupament Sostenible?" per donar a conèixer els ODS als membres de la Xarxa.

Foto: Sergio Ramos

Experiències locals pioneres

L'Assemblea va acollir un espai de mostra i intercanvi d'algunes iniciatives locals destacades amb el concepte de transversalitat inherent en les polítiques locals exposades. Concretament cinc municipis van explicar els seus projectes. L'Ajuntament de Tarragona, va explicar el projecte: *Brigada de Treballs en Benefici de la Comunitat*, que des del començament del 2014 permet a un grup de persones substituir penes de privació de llibertat per unes hores de dedicació diària a la comunitat.

Àlex Mañas, 2n tinent d'alcaldia de l'Ajuntament de Badalona va presentar el projecte de transformació urbana en una illa energètica eficient, un nou projecte de desenvolupament urbanístic lligat a les energies renovables.

Jordi Serracanta, regidor de medi ambient i sostenibilitat de l'Ajuntament de Manresa ha explicat el projecte d'economia circular, "*Manresa en simbiosi*" un projecte de simbiosi industrial al polígon Bufalvent.

D'altra banda, Maica Bassas, regidora de medi ambient de Manlleu ha explicat el ja més que consolidat projecte d'horts ecològics socials de Manlleu.

Per últim, Joan Casafont, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Navàs ha explicat el projecte Navàs Sa, el primer projecte municipal de sobirania alimentària, que es posa en marxa a Catalunya.

Aquests projectes van demostrar que cal trobar solucions innovadores, per aplicar-les, que cal assumir el risc d'equivocar-se si no s'aconsegueixen al 100% els objectius, però que és més important tenir el lideratge de la transformació, i ser mirall i model de la resta d'administracions.

2017, any del turisme sostenible

Rosa Serra, coordinadora cap de l'àrea de desenvolupament econòmic local de la Diputació de Barcelona, va estar la convidada per analitzar el camí recorregut i els reptes al voltant dels turisme sostenible. En aquest sentit va destacar com a inici el treball als parcs naturals, al 2011, quan el parc natural del Montseny i el Sant Llorenç del Munt i l'Obac van obtenir la *Carta Europea de Turisme Sostenible*. En aquest sentit, un material elaborat ja en aquell moment és la *Guia de Turisme Sostenible als Parcs*. També va citar l'elaboració dels Indicadors de Turisme Sostenible, que va obtenir un premi de la Unió Europea. Així com altres grans reptes com aconseguir la certificació Biosphere, de qualitat turística, amb reconeixement mundial.

El programa de l'Assemblea va aprovar la Declaració de Tarragona Per un turisme sostenible i compartit, en base a l'Any Internacional del Turisme Sostenible proclamat per aquest 2017 per Nacions Unides. En aquest sentit, l'Assemblea va acordar sumar-se als objectius d'aquest any i impulsar un model de turisme responsable, econòmicament pròsper, ambientalment sostenible i socialment inclusiu.

La Declaració manifesta la voluntat dels membres de la Xarxa d'assumir les repercussions d'un turisme que, malgrat el seu valor econòmic i d'intercanvi cultural, ha de controlar i gestionar els seus impactes per tal de garantir la preservació del medi ambient, social i econòmic. Així mateix, la Declaració reconeix el paper dels governs locals i els actor rellevants en un treball de col·laboració, transparent i de responsabilitat compartida per crear llocs millors per viure i per visitar, així com "*estimular la conservació del patrimoni natural i cultural i proporcionar als visitants de les nostres ciutats i pobles experiències agradables i d'alta qualitat mitjançant la participació en experiències de turisme sostenible millorades*".

17 membres de la Xarxa han aprovat durant l'any 2017 la Declaració de Tarragona en els respectius plens (veure Annex).

Monestir de Poblet. Un exemple de reconversió ecològica

Com és habitual, l'Assemblea de la Xarxa va voler tancar la jornada amb una visita a algun espai que és exemple de sostenibilitat. En aquest cas, els assistents van poder recórrer el Monestir de Poblet, un exemple de reconversió ecològica. El Monestir ha portat a terme, des del 2007, un procés que l'ha portat a ser un model de gestió de recursos energètics, amb una estratègia marcada de ser autosuficient energèticament i lliure de combustibles fòssils, així com d'eficiència en la de gestió de recursos hídrics i un model d'aprofitament dels residus, i agricultura ecològica.

Els membres de la Xarxa a la visita al Monestir de Poblet. Fotos: Sergio Ramos

Comissió de seguiment

La Comissió de seguiment s'ha reunit en dues sessions entre assemblees (12 de juliol del 2017 a Manresa i 18 de gener del 2018 a Barcelona).

La mateixa setmana i en a la mateixa ciutat, el 12 de juliol a Manresa, però 20 anys més tard es va celebrar la reunió de la Comissió de seguiment de la Xarxa en la qual es van commemorar aquests 20 anys de feina continuada. La reunió de la Comissió de seguiment de la Xarxa va dedicar-se monogràficament a presentar diversos capítols del *Tercer informe sobre canvi climàtic a Catalunya*, fruit de la col·laboració iniciada entre la Xarxa i el Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible de Catalunya.

20 anys després, doncs, els objectius fundacionals de la Xarxa segueixen més vigents que mai i el fet que compti amb més de 280 membres adherits demostra la seva vitalitat i importància del treball en xarxa per avançar cap a unes ciutats i pobles més sostenibles.

La reunió celebrada a Barcelona es va dedicar monogràficament a debatre sobre el concepte d'economia circular i la seva aplicació al món local, i va comptar amb la presentació de l'Observatori de l'Economia circular de Catalunya per part de Ferran Miralles, Director general de Polítiques Ambientals i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya.

La Xarxa, 20 anys

Per commemorar l'efemèride us presentem un breu recull d'alguns dels moments viscuts els darrers 20 anys.

4. GRUPS DE TREBALL

Els grups són en general, l'element bàsic dinamitzador del treball de la Xarxa, proposen i organitzen la major part de les activitats de la Xarxa i mantenen els contactes i l'intercanvi entre els municipis associats.

Cada grup té la seva pròpia dinàmica, però sempre tenint com a marc de referència la visió de la xarxa. De fet, totes les instàncies de la nova estructura mantenen relacions constants entre elles amb l'element vertebrador del desenvolupament sostenible. Un aspecte en el qual es fa particular èmfasi en la nova organització és, precisament, l'augment de les dinàmiques participatives.

Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya

És l'espai de coordinació i intercanvi entre les diverses administracions i agents implicats en el **Pacte d'Alcaldes**, especialment les entitats Coordinadors del Pacte (Diputacions de Barcelona, Girona, Tarragona i Lleida i l'Àrea Metropolitana de Barcelona), les entitats Promotores del Pacte (la Xarxa i el CILMA), els membres del Pacte (els municipis) i els Socis del Pacte (agents privats).

El Club s'estructurà en: la Comissió de coordinació i la Taula general.

Durant l'any 2017 es va celebrar una taula general d'intercanvi entre sectors públics i privats (1 de juny) amb presentacions dels Clústers de Biomassa i d'Eficiència energètica de Catalunya i la Generalitat de Catalunya, sobre el projecte SHERPA i un segon punt sobre contaminació lluminosa.

A destacar que per part de la Diputació de Barcelona i amb col·laboració de la Xarxa, s'ha creat la web del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia: <http://www.diba.cat/web/alcaldespelclima>

Durant l'any 2017 la Xarxa s'ha inscrit com a entitat promotora del nou Pacte d'Alcaldes.

Grup de treball d'Energia Sostenible Local

El Grup dóna suport al **Pacte d'Alcaldes en l'àmbit de les actuacions de mitigació del canvi climàtic**, definint àmbits de treball comú i en xarxa. És un Grup de treball que depèn del Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya. El Grup de treball incorpora tres àmbits de treball i intercanvi específics sectorials:

- **L'Àmbit de les Agències locals i comarcals d'Energia.** *Activat.*
- **L'Àmbit de Biomassa.** *Activat.*
- **L'Àmbit de l'Autoconsum i l'Autosuficiència.** *Pendent*

Pla de treball

El Pla de treball acordat per la Comissió permanent a partir del debat del Grup de treball inclou els temes a anar desenvolupant amb accions concretes durant el mandat. Els punts indicats amb l'epígraf ACCIÓ 2017 es refereixen a objectius del Pla que s'han abordat durant l'any.

- Suport als petits municipis i als nous càrrecs electes. **ACCIÓ 2017:** S'ha acordat donar suport a través de les Agències comarcals d'energia.
- Impulsar accions que vinculin la mobilitat sostenible i el canvi climàtic.
- Aprendre dels municipis més avançats. **ACCIÓ 2017**
- Promoure la comptabilitat energètica.
- Incidir i implicar el sector domèstic. **ACCIÓ 2017**
- Incidir i implicar els sectors econòmics (comercial, industrial i agrícola). **ACCIÓ 2017**
- Continuar millorant els edificis públics. **ACCIÓ 2017**
- Treballar transversalment sobre la pobresa energètica. **ACCIÓ 2017**
- Analitzar com aplicar la nova normativa sobre contaminació lluminosa **ACCIÓ 2017**
- Desenvolupament del conveni entre l'ICAEN i la Xarxa. **ACCIÓ 2017**
- Setmana de l'Energia. **ACCIÓ 2017**

Activitats

Durant l'any 2017 el Grup de treball s'ha reunit en dues sessions monogràfiques – una per semestre tal i com està programat - , per debatre sobre enllumenat públic i contaminació lumínica, en la primera sessió; i sobre accions d'estalvis generats per a polítiques de pobresa energètica, en la segona.

L'espai de la comissió de les Agències d'Energia ha celebrat dues trobades a Vic i a Vilanova i la Geltrú a les seus de l'Agència local d'Energia d'Osona i de Node Garraf, respectivament. En el primer cas, es va incloure la visita a la Fira de Biomassa. Fruit del treball amb les Agències s'ha elaborat un recull de fitxes amb les funcions de les agències comarcals d'energia de Catalunya i un mapa pendent de publicar durant l'any 2018.

També es va donar suport a la jornada ENERINVEST organitzada per la Diputació de Girona.

I es va celebrar la jornada de presentació de la Setmana de l'Energia 2017 i des de la Secretaria tècnica de la Xarxa es va coordinar el suport al ens locals.

Reunió del Grup de treball d'Energia Sostenible Local dedicat sobre accions d'estalvis generats per a polítiques de pobresa energètica. Foto: Gonçal Luna

Grup de treball d'Adaptació al canvi climàtic

El Grup de treball dóna suport al Pacte d'Alcaldes en l'àmbit de les actuacions **d'adaptació del canvi climàtic**, definint àmbits de treball comú i en xarxa. És un Grup de treball que depèn del Club del Pacte d'Alcaldes de Catalunya. El Grup de treball incorpora tres Comissions de treball i intercanvi específics sectorials:

- **Comissió sobre Biodiversitat urbana.** *Activada.*
- **Comissió de municipis per una gestió integrada del litoral.** *Pendent*
- **Comissió del Cicle local de l'aigua.** *Activada.*

Pla de treball

El Pla de treball acordat per la Comissió permanent a partir del debat del Grup de treball inclou els temes a anar desenvolupant amb accions concretes durant el mandat. Els punts indicats amb l'epígraf ACCIÓ 2017 es refereixen a objectius del Pla que s'han abordat durant l'any.

- Intercanviar experiències i casos d'èxit per promoure la transversalitat, coordinació i planificació a llarg termini dins els ajuntaments a l'hora d'abordar l'adaptació al canvi climàtic. **ACCIÓ 2017**
- Generar eines compartides i activitats per informar i comunicar internament sobre la importància del canvi climàtic i les polítiques i accions d'adaptació, sobretot als càrrecs electes. **ACCIÓ 2017**
- Posar en comú i informar als ens locals sobre els estudis, treballs, metodologies i projectes que estan desenvolupant les administracions supralocals de forma coordinada. **ACCIÓ 2017**
- Recull i difusió d'experiències locals segons la tipologia de municipi i actuació: per detectar problemàtiques similars, diferenciar entre municipis litorals, amb massa forestal...
- Adquirir més coneixement sobre el valor econòmic de l'adaptació: informar i coordinar accions de cerca de finançament i ajudes, analitzar i quantificar el cost i retorn econòmic de les accions, el cost de No actuar i els beneficis dels plans d'adaptació en termes econòmics. **ACCIÓ 2017**
- Compartir i disposar d'eines i recursos per comunicar i sensibilitzar a la ciutadania i com arribar al màxim de persones i col·lectius, a través d'idees concretes i exemples properes. **ACCIÓ 2017**

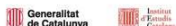

- Treballar monogràficament sobre àmbits d'actuació específics dels Plans locals d'adaptació al canvi climàtic: mobilitat o renaturalització de les ciutats (C.biodiversitat). **ACCIÓ 2017**

Activitats

Durant l'any 2017, i en el marc dels objectius proposats pels membres d'aquest grup de treball, s'ha transferit el coneixement científic generat amb la publicació del **Tercer informe sobre el canvi climàtic a Catalunya** (TICCC) amb el Consell Assessor pel Desenvolupament Sostenible (CADS) – membre del Club del Pacte d'Alcaldes-. Fruit d'aquesta col·laboració s'han realitzat les següents accions:

Es va fer una presentació a responsables polítics amb diversos autors durant la Comissió de seguiment, el 12 de juliol a Manresa. Es van organitzar dues jornades: el 31 d'octubre a Manresa de nou, sobre fonaments, projeccions, cicle de l'aigua i sistemes agroalimentaris. I el 9 de novembre a Sant Cugat del Vallès sobre ecosistemes terrestres, salut i riscos.

Jornada de presentació del Tercer informe sobre canvi climàtic a Catalunya celebrada a Sant Cugat del Vallès. Foto: Gonçal Luna

A banda, es va celebrar una trobada específica de la Comissió de municipis per una gestió integrada del litoral al Centre d'Estudis del Mar de Sitges amb els autors dels capítols del TICCC dedicats a el litoral i el medi marí.

També s'ha donat difusió als continguts de totes les sessions a través d'una recopilació de les presentacions i vídeos de les mateixes a la web de la Xarxa i amb reportatges i entrevistes especials a Sostenible.cat.

A banda s'han realitzat les següents activitats.

Es va celebrar la jornada tècnica “Resiliència urbana per l'adaptació local al canvi climàtic: Solucions basades en la natura i balanç econòmic”. Amb la participació de més de 120 representants municipals. La Diputació de Barcelona, el Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya i la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat van organitzar aquesta jornada orientada a posar en comú coneixement i experiències locals sobre el tema.

A la reunió del Grup de treball celebrada el 26 de setembre, entre d'altres, es va presentar l'informe **Avaluació econòmica de l'adaptació al canvi climàtic**. Aquest document ha estat elaborat com a proposta del pla de treball del Grup de treball fruit dels debats celebrats sobre aquesta matèria, i com a treball de pràctiques de Ciències Ambientals (UAB) per l'estudiant Jordi Ildelfons Casadevall Fernandez, en el marc de les pràctiques realitzades a la Secretaria tècnica de la Xarxa en el període febrer – juliol 2017. El Grup va proposar adquirir més coneixement sobre el valor econòmic de l'adaptació: analitzar i quantificar el cost i retorn econòmic de les accions, el cost de No actuar i els beneficis dels plans d'adaptació en termes econòmics. Els principals objectius d'aquest document són doncs: aconseguir conscienciar de forma contundent sobre el canvi de dinàmica global, aportar metodologies per valorar econòmicament el medi ambient i entendre com aplicar-les a l'anàlisi de riscos, vulnerabilitat i propostes d'acció en les polítiques locals de canvi climàtic – en el marc del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia -. Per tant, la idea sorgeix a partir d'un concepte clau: una valoració econòmica pot ser útil per justificar o definir un grup de programes o prioritats polítiques, o accions que tenen per objectiu protegir o recuperar el medi ambient i els seus serveis ecosistèmics.

Avaluació econòmica de
l'adaptació al
canvi climàtic

- Informe -

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

En el marc de la **comissió de biodiversitat urbana** es va fer una visita a l'Equipament Ecometropoli de Santa Coloma de Gramenet.

I es va celebrar la *Jornada tècnica: Els pol·linitzadors i l'apicultura a les ciutats com a valors per la diversitat*, el 18 d'octubre a Viladecans i va ser organitzada per Mel·lis, l'Ajuntament de Viladecans, l'Àrea Metropolitana de Barcelona i la Diputació de Barcelona, en el marc de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat i el pla de treball de la Comissió de biodiversitat urbana. El 70% de la nostra alimentació té com a base les abelles i els insectes pol·linitzadors. Per tant, si desapareixen les abelles també ho farien moltes de les plantes que sustenten la nostra alimentació.

En relació amb la **comissió del cicle de l'aigua**, es va organitzar una sessió de presentació del Dia mundial de l'aigua 2017, conjuntament amb l'ACA, l'AMB i l'Ajuntament de Barcelona. I coordinació de la campanya del Dia mundial de l'Aigua des de la Xarxa.

En una reunió monogràfica, es van presentar els resultats d'una primera prova pilot sobre indicadors d'abastament local, amb 5 municipis (Vic, Terrassa, Sabadell, Granollers i Santa Perpètua de Mogoda).

I finalment, en relació a la **comissió de municipis per una gestió integrada del litoral**, a banda de la reunió monogràfica sobre canvi climàtic, es va fer una sessió sobre com actuar davant l'albirament o troballa de fauna marina al centre del CRAM al Prat de Llobregat.

Joandomènec Ros a la presentació del TICCC pels membres de la Comissió de municipis per una gestió integrada del litoral a Sitges. Foto: Gonçal Luna

Grup de treball +Aire – Soroll

El Grup de treball dóna suport a les accions coordinades i transversals de millora de la qualitat de l'aire, **prevenció de la contaminació acústica i mobilitat sostenible**.

El Grup de treball incorpora tres Comissions de treball i intercanvi específics sectorials:

- **Comissió sobre Millora de la Qualitat de l'Aire. *Activada***
- **Comissió de Prevenció del soroll. *Activada***
- **Comissió de Promoció de la Bicicleta. *Activada***

Pla de treball

Es disposa d'una proposta de Pla de treball. Els punts indicats amb l'epígraf ACCIÓ 2017 es refereixen a objectius del Pla que s'han abordat durant l'any.

En temes de **qualitat de l'aire**:

- Coordinació de les administracions supramunicipals a través dels espais de participació existents. Compartir documents i models de normativa, ordenances fiscals. **ACCIÓ 2017**
- Coordinació entre eines de planificació i zonificació de soroll, aire i mobilitat. Identificació d'accions amb sinergies. **ACCIÓ 2017**
- Coordinació sobre la senyalització de zones, etiquetatge de vehicles i altres. Intercanvis d'experiències municipals amb perfils de diferents disciplines. **ACCIÓ 2017**: la Xarxa ha posat en comú la documentació generada, malgrat la coordinació s'ha establert entre administracions fora del grup de treball.
- Fomentar la implantació de mesures dels plans de millora de la qualitat de l'aire, per exemple a l'entorn de les escoles.
- Potenciar la idea de les superilles a tots els municipis per separar els vehicles dels vianants i així millorar la qualitat de l'aire a les zones dedicades més als vianants.
- Més coneixement sobre la relació entre qualitat ambiental i salut. **ACCIÓ 2017**: difusió de continguts i estudis específics.
- Continuar estudiant i analitzant les emissions de PM i BaP de les calderes de biomassa.

En temes de **mobilitat sostenible**

- Promoció i coneixement sobre la mobilitat elèctrica.
- Jornades sobre Gestió de l'aparcament a l'espai públic i park and rides, càrrega i descàrrega mercaderies, o Plans de desplaçament en empreses, començant per les pròpies administracions públiques. **ACCIÓ 2017:** aquesta proposta l'ha acollit directament la Diputació de Barcelona a través d'un curs del Pla de formació ambiental i una línia de suport tècnic als ens locals per aplicar PDE.
- Integració dels vectors soroll i aire a la planificació i gestió de la mobilitat.
- Polítiques complementàries sobre la bicicleta.
- Coneixement sobre bones pràctiques en camins escolars.
- Coneixement sobre criteris per escollir vehicles municipals i de serveis públics tant pel que fa al motor com també a les operacions que fan. **ACCIÓ 2017:** difusió de documentació i models d'ordenances fiscals.

En temes de **soroll**, tot esperant la modificació de la normativa:

- Oci nocturn. Sensibilització sobre soroll a les escoles.
- Aspectes tècnics Revisió de la normativa i nou model d'Ordenança.
- Estudi de casos concrets d'avaluació del soroll (terrasses, campanes, veïns, infraestructures, etc.).

I en tots els temes:

- Sensibilització sobre la qualitat de l'aire i el soroll a les escoles, exposicions pel públic en general , etc. Accions de sensibilització conjuntes Gencat, AMB i DIBA, sumar recursos. **ACCIÓ 2017**
- Difusió i conscienciació de la vinculació entre salut i qualitat de l'aire i soroll. **ACCIÓ 2017**
- Suport a la Setmana de la mobilitat sostenible. **ACCIÓ 2017**

Activitats

L'any es va iniciar amb reunió del Grup de treball amb Mercè Rius, Directora general de qualitat ambiental el 7 de febrer, prèvia a la Cimera política sobre **qualitat de l'aire** que va suposar la signatura d'un acord entre les diverses administracions implicades locals i supralocals. Fruit dels acords, es va celebrar una reunió de coordinació sobre educació ambiental en qualitat de l'aire amb les administracions supramunicipals.

Es va celebrar una segona reunió del Grup de treball l'11 de juliol d'intercanvi d'informació. Es va acordar disposar d'un espai web a la comunitat virtual per disposar d'informació compartida sobre les polítiques de millora de la qualitat de l'aire, el qual s'ha anat farcint de document durant la segona part de l'any.

A banda, en l'àmbit del **soroll** es va presentar i coordinar els recursos per a la primera Setmana Sense Soroll a Catalunya, amb la Generalitat de Catalunya, l'AMB i la Diputació de Barcelona, en el marc de la Xarxa. També, s'han celebrat diverses reunions de la Comissió organitzadors del congrés ACUSTICAT 2018, i una reunió de la Comissió de prevenció de soroll per detectar reptes de futur, amb els ens locals, sobre la contaminació acústica de cara al congrés ACUSTICAT 2018 a celebrar el mes d'abril de l'any següent a Terrassa.

Un any més, s'ha donat suport a la Setmana de la Mobilitat sostenible i segura 2017 per incloure accions que vinculin la mobilitat sostenible i la contaminació acústica i atmosfèrica.

Reunió del Grup de treball el 7 de febrer. Foto: Gonçal Luna

Grup de treball per l'Educació per la Sostenibilitat i la Cohesió social

És el Grup específic i exclusiu per promoure la Sostenibilitat per a les persones. Dóna suport a les accions coordinades i transversals que relacionin aspectes **educatius i de cohesió social** amb altres temàtiques de treball de la Xarxa.

El Grup de treball incorpora dues Comissions de treball i intercanvi específics sectorials:

- **Comissió de Coordinació de recursos i campanyes**
- **Comissió d'Horts municipals i socials**
- **Comissió d'ambients aquàtics en aigües continentals**

Pla de treball

El Grup de treball es dota d'un Pla de treball propi on es tractarà sobre el debat i reflexió sobre com passar del coneixement a l'acció, eines i recursos d'educació ambiental per adults, identificació d'accions amb sinèrgies amb altres serveis municipals: pobresa energètica, ... Els punts indicats amb l'epígraf ACCIÓ 2017 es refereixen a objectius del Pla que s'han abordat durant l'any.

- Incloure una ampliació de projectes sobre estalvis d'energia per destinar recursos sobre pobresa energètica. **ACCIÓ 2017:** es tracta en el Grup de treball d'Energia sostenible local.
- Millorar la comunicació sobre la qualitat de l'aire. **ACCIÓ 2017:** s'ha donat suport i generat recursos en el marc de la Setmana de la mobilitat sostenible.
- Promoure accions i sensibilització sobre l'aprofitament alimentari (enlloc de prevenció del malbaratament alimentari). **ACCIÓ 2017:** a través del suport a la Setmana Europea de prevenció de residus s'han ofert tallers adhoc.
- Intercanviar experiències pedagògiques i sobre ciència ciutadana
- Implicació i aplicació de l'Aprenentatge servei..
- Elaborar un model de Pacte ciutadà per implicar a diversos sectors en el Pacte d'Alcaldes
- Promoure projecte transversals. **ACCIÓ 2017**

- Millorar el coneixement sobre aspectes metodològics i dinàmiques participatives. **ACCIÓ 2017**
- Promoure intercanvis d'experiències. **ACCIÓ 2017**
- Desenvolupament accions XESC – XARXA. **ACCIÓ 2017**

Activitats

Es va iniciar l'any amb la reunió del grup de treball de coordinació de campanyes per validar el calendari de campanyes per tot l'any i poder treballar de forma programada i amb prou antelació. La reunió es va celebrar el 27 de gener. Podeu consultar els resultats de les campanyes de sensibilització ambiental coordinades per la Xarxa al final d'aquest informe.

Un dels grans esdeveniments de l'any va ser la jornada **Educació ambiental, d'on venim ? Cap a on anem ?**, celebrada el 8 de juny conjuntament entre la Diputació de Barcelona i la Xarxa.

En la dècada de 1980, la Diputació de Barcelona va ser una institució referent en la introducció al país d'una nova disciplina que al llarg d'aquests anys ha experimentat un important desenvolupament com és l'educació ambiental. Ara, després de 40 anys, es va organitzar una jornada per debatre el camí recorregut i també, l'evolució que tant la societat com el medi ambient han experimentat, que va ser inaugurada pel diputat d'Espais Naturals i Medi Ambient, Valentí Junyent, juntament amb dos destacats pioners de l'educació ambiental a Catalunya com són Jaume Terradas i Teresa Franquesa.

En la jornada es va presentar el llibre Educació ambiental. D'on venim? Cap on anem? editat per la Diputació de Barcelona i que és un recull de reflexions de diferents professionals i tècnics tant de l'educació com també de l'Administració pública, especialment els ajuntaments, sobre la seva feina en aquest àmbit. El llibre, que compta amb un capítol introductori a càrrec de Jaume Terradas, en el que fa una anàlisi de la feina realitzada, amb especial referència als impactes negatius que s'han produït en l'entorn en l'àmbit mundial i també de Catalunya, però també en els aspectes positius d'implantació de valors ambientals que han estat assumits per la societat.

La jornada es va completar amb l'exposició d'experiències locals i casos pràctics d'educació ambiental que va comptar amb la participació de diferents especialistes en l'àmbit de l'educació ambiental i amb una taula rodona sobre noves eines per l'educació ambiental al segle XXI, en la que hi han intervingut gestors d'empreses i centres d'educació mediambiental i tècnics municipals.

Debat entre Jaume Terrades i Teresa Franquesa, moderat per Maria Josep Picó a la jornada del 8 de juny. Foto: Diputació de Barcelona

Com cada any un cop s'acaba el curs, el 29 de juny, es va celebrar una reunió del **Grup de treball d'intercanvi d'experiències del curs escolar 2016-17** i noves idees pel curs 2017-18.

A partir de la tardor, la Xarxa ha iniciat el cicle obert de tallers **La Caixa d'eines de l'educació ambiental**, amb la celebració de tres sessions dedicades als fonaments de la participació i la comunicació ambiental, i a compartir experiències vivencials per seduir a la gent jove en la lluita contra el canvi climàtic. El cicle neix del pla de treball del grup i dels resultats de la jornada *Educació ambiental. D'on venim ? Cap a on anem ?*

Els membre de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat han fet palesa la necessitat d'aprendre noves maneres d'apropar-se a la ciutadania per fer arribar els conceptes teòrics i tècnics de l'educació ambiental, per apoderar-se i promoure autèntiques transformacions en la ciutadania de les ciutats i pobles, veritablement sostenibles.

Noves eines, i pràctiques sobre com aplicar-les, que ens poden nodrir de camps diferents (des del marketing, la comunicació, a les xarxes socials, de les dinàmiques comunitàries i procés de participació ciutadana, a les eines de millora de funcionament en empreses) però que ben aplicades poden renovar

les accions que fem habitualment, acostar-nos a nous públics, treballar d'una manera diferent amb el públic habitual...

L'objectiu d'aquest cicle de tallers obert, ja que continuarà durant l'any 2018, ha estat oferir diferents eines dels camps de la comunicació i la participació aplicats a accions d'educació ambiental municipal. Des de conèixer diverses eines en l'àmbit de la comunicació i les dinàmiques participatives aplicables a l'educació ambiental com a eina de la gestió ambiental municipal, aprendre a utilitzar les eines de forma pràctica, a compartir experiències i reflexionar com aplicar les eines en el camp específic de la sostenibilitat.

1. Fonaments sobre comunicació i participació. De l'estratègia a l'acció aplicada ala biodiversitat urbana

El primer taller es va celebrar el 20 d'octubre. Ana Villagordo va exposar diverses idees i exemples sobre com entendre i fer efectiva la comunicació ambiental. Per part de la Diputació de Barcelona, Carola Castellà va explicar com s'han repensat els processos de participació ciutadana en general, i Xavier Sabaté (Espai Tres) va repassar quins elements clau cal tenir en compte. El taller va comptar amb moments de participació de les pròpies assistents.

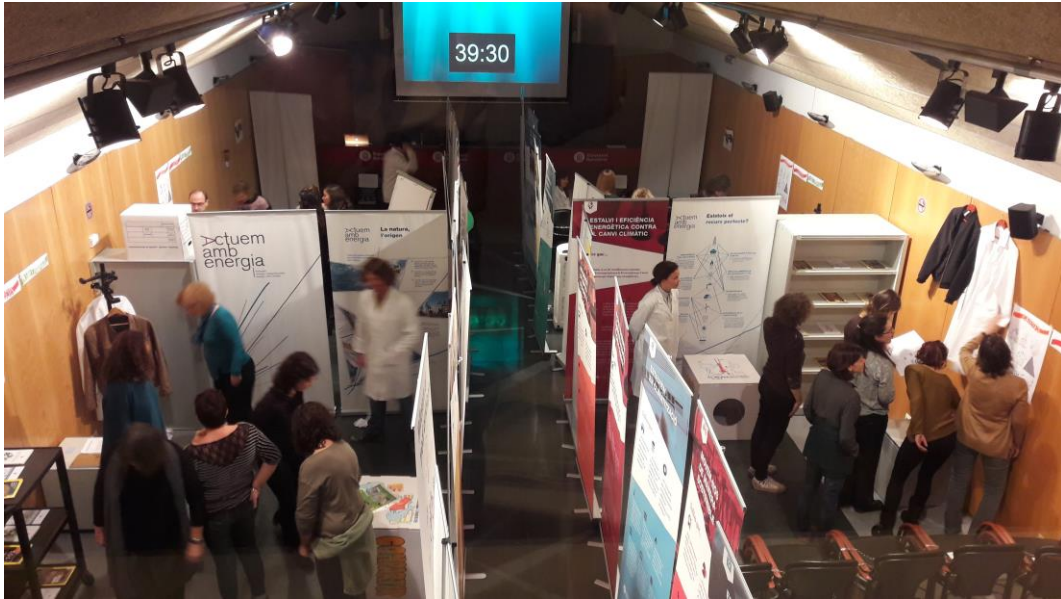
2. Com explicar el canvi climàtic a través d'experiències vivencials

El segon taller va servir per viure directament alguns exemples d'experiències vivencials per explicar el canvi climàtic, sobretot destinat a públic jove.

El taller va començar amb la participació de les assistents a un escape room simultani en quatre sales anomenat Sea level rise room.

Posteriorment es va passar de la pràctica a la teoria, es va debatre sobre l'estat de l'art sobre les últimes eines, tècniques i mètodes disponibles en l'àmbit de la comunicació i la participació aplicables al sector ambiental i climàtic. Entre d'altres coses es van mostrar exemple de ludificació, activitats de rols i performance, storytelling, relatoria gràfica i visual, tecnologies "instant feedback"...

El taller va continuar amb dues activitats més: la xerrada accidentada i el relat gràfic de resum.

El Sea level rise room en marxa amb quatre sales paral·leles per resoldre el problema del canvi climàtic en menys d'una hora. Foto: Gonçal Luna

3. Dinàmiques de treball en grup i creació de xarxes de suport a escoles per la sostenibilitat

El tercer taller d'aquesta primera tongada del cicle, neix fruit de la col·laboració amb la Xarxa d'Escoles per a la Sostenibilitat de Catalunya (XESC) i va permetre entendre com funciona una xarxa amb dinàmiques aplicades i entenedores i amb l'experiència de la Marta Cuixart, de la Xarxa Barcelona + Sostenible.

Comissió d'Horts municipals i socials

Pla de treball

S'ha celebrat una reunió de Comissió per detectar àmbits d'interès comú per elaborar un Pla de treball breu:

- Promoure intercanvis d'experiències. **ACCIÓ 2017**
- Formació en agricultura ecològica
- Intercanvis d'experiències sobre horts escolars. **ACCIÓ 2017**
- Visites tècniques i intercanvis amb tècnics i usuaris. **ACCIÓ 2017**
- Promoure els horts socials. **ACCIÓ 2017**

Activitats

S'ha celebrat la segona edició del cicle de tallers sobre horts socials entre abril i juny, amb visita a experiències d'horts socials a Sant Cugat del Vallès i Terrassa. Fruit del treball de les dues edicions, conjuntament amb la Gerència de Serveis de Medi Ambient i l'Àrea d'Atenció a les persones de la Diputació de Barcelona s'han publicat dues guies sobre horts socials.

Del treball acumulat els darrers quatre anys en aquesta comissió, s'ha publicat el Mapa d'experiències d'horts municipals, elaborat gràcies en Jordi Montagut, estudiant de pràctiques a la Secretaria tècnica de la Xarxa. També s'ha elaborat un recull de recursos sobre horts escolars en coordinació amb Generalitat de Catalunya. Es pot consultar tot plegat a: <https://www.diba.cat/web/xarxasost/comissiohorts>

Una edició més s'ha mantingut la col·laboració amb l'Aplec d'agricultura urbana de Barcelona que es va concretar en la celebració d'una jornada internacional sobre horts.

També es va donar difusió a la 1a Setmana Bio a l'Escola, promoguda per la Generalitat de Catalunya.

*Visita als horts de Can Anglada a Terrassa durant el cicle de tallers sobre horts socials.
Foto: Enric Coll*

Comissió d'ambients aquàtics en aigües continentals

Pla de treball

Els sistemes aquàtics continentals són espais de gran valor ecològic i social que cal preservar. A través de l'educació ambiental es poden conèixer i difondre els seus valors i promoure la seva protecció i conservació de manera integral i fomentar un ús sostenible de l'aigua que garanteixi l'equilibri entre satisfer la demanda de consum i la conservació del medi natural.

Per aquest motiu, la Gerència de Serveis de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona a través de l'Oficina Tècnica d'Educació i Promoció Ambiental (OTEPA), engega el **Programa Va d'Aigua**. (<https://www.diba.cat/web/mediambient/va-d-aigua>) L'objectiu principal d'aquest programa és el de donar suport a aquells equipaments i projectes d'educació ambiental impulsats per ens locals que treballen per conservar i donar a conèixer els valors dels sistemes aquàtics continentals.

En relació directe i en paral·lel al programa Va d'Aigua, i amb l'objectiu principal d'impulsar el treball en xarxa i les tasques de comunicació i difusió dels equipaments i projectes d'educació ambientals relacionats amb espais aquàtics continentals, s'ha creat la Comissió de treball sobre Ambients Aquàtics Continentals dins de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat.

Algunes de les accions que desenvoluparà la Comissió són:

- Jornades de formació i intercanvi d'experiències. **ACCIÓ 2017**
- Visites als equipaments municipals. **ACCIÓ 2017**
- Creació i consolidació un grup de treball dins la Xarxa de Pobles i Ciutats cap a la Sostenibilitat amb un espai virtual específic pels membres de la comissió. **ACCIÓ 2017**
- La creació de bancs de recursos i iniciatives. **ACCIÓ 2017**
- Establiment de col·laboracions amb altres agents del territori i administracions per desenvolupar activitats i projectes conjunts. **ACCIÓ 2017**
- Creació d'un espai web de la xarxa que doni a conèixer les diferents iniciatives territorials. **ACCIÓ 2017**

Activitats

La Comissió es va constituir a Santa Coloma de Gramenet el 6 de febrer, on es va visitar l'equipament Ecometropoli i es va promoure l'intercanvi d'experiències i idees per generar el Pla de treball. Durant el primer mig any va comptar amb la dinamització d'Ana Villena de l'empresa SIBOC, com a personal extern de suport a la Secretaria tècnica.

S'han organitzat diverses jornades amb visites a més equipaments municipals membres de la Comissió que han inclòs també presentació i intercanvi d'altres experiències d'altres membres. Es va visitar el Parc de la Sèquia de Manresa, el 3 de maig; i es va visitar l'equipament de Can Julià a Sant Boi de Llobregat, el 30 de maig.

Visita al Centre de l'Aigua de Can Font al Parc de la Sèquia de Manresa. Foto: Enric Coll

Es va organitzar una jornada sobre espècies exòtiques invasores el 27 de juny, en el qual es va presentar una guia didàctica d'identificació d'aquestes espècies.

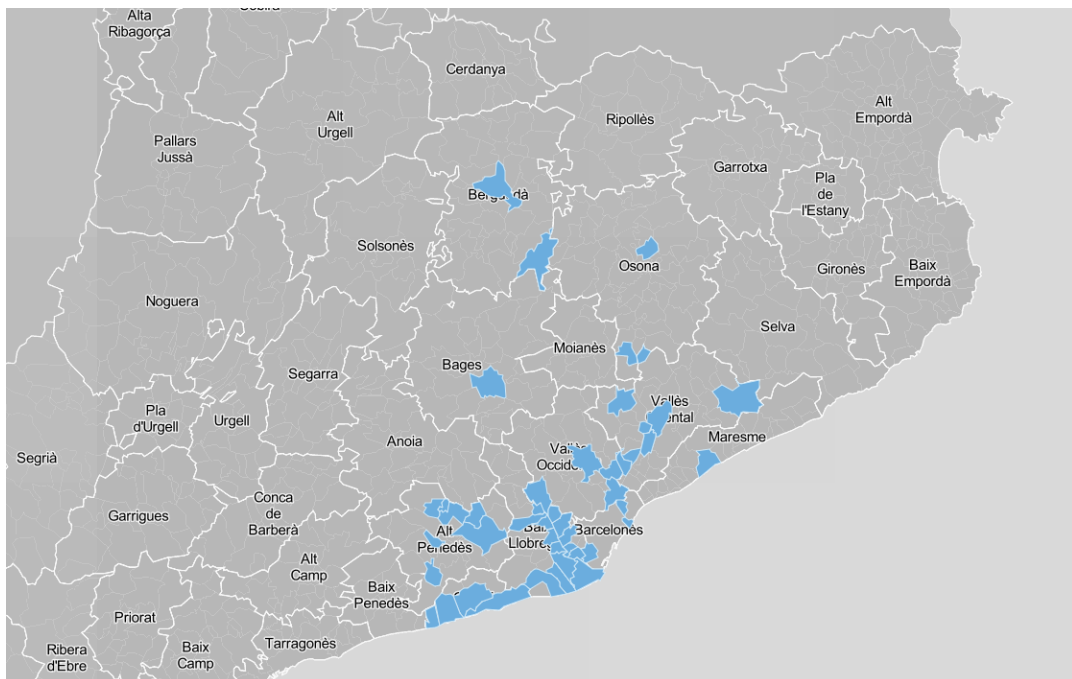
En paral·lel, s'ha generat un recull d'experiències obert i un banc de recursos tancat només pels membres de la Comissió. El recull d'experiències es pot consultar a la web de Va d'Aigua i inclou fitxes de les experiències, reportatges de cada cas que també s'han anat publicant setmanalment durant tot l'any a Sostenible.cat.: <http://sostenible.cat/etiquetes/va-daiqua>.

El banc de recursos s'ha realitzat a partir de les aportacions dels membres de la Comissió: <http://xarxaenxarxa.diba.cat/banc-de-recursos-bones-practiques-experts-projectes-educatius-vinculats-laigua> . S'han classificat les propostes en les següents categories: RECURSOS: S'han recollit 32 propostes. BONES PRÀCTIQUES: S'han recollit 23 iniciatives. EXPERTS: S'han recollit 31 contactes d'expertes.

L'any va acabar amb una jornada de presentació dels nous recursos generats del programa Va d'Aigua i un primer balanç del primer any de feina.

*Mapa d'experiències d'educació ambiental en ambients aquàtics en aigües continentals.
Base Instamaps.*

Grup de treball d'Economia circular i verda

Dóna suport a les accions coordinades i transversals que relacionin aspectes **d'economia verda i gestió de residus** amb altres temàtiques de treball de la Xarxa. El Grup de treball incorpora dues Comissions de treball i intercanvi específics sectorials:

- **Comissió de Prevenció i Gestió de Residus.**
- **Comissió de Compra pública Sostenible (Projecte SPP regions).**

Pla de treball

Fruit dels treballs preparatoris durant l'any 2016, pel 2017 es va disposar ja d'un ***Pla per a l'impuls de l'economia circular i verda al món local 2016 – 2019 de la Xarxa***. Per la redacció i aplicació del Pla, la Secretaria tècnica de la Xarxa ha comptat amb el suport extern de la Fundació Fòrum Ambiental i un equip d'experts que ha creat adhoc pel projecte.

El Pla neix amb l'objectiu d'acompanyar el món local en "l'aterratge" del concepte d'economia circular, aportant eines per a la identificació d'oportunitats i per al seguiment i avaluació dels potencials projectes. Es pretén que els polítics i tècnics locals apliquin l'economia circular com a un concepte pràctic i dinamitzador de la promoció econòmica, la millora ambiental i la competitivitat i resiliència territorial. L'objectiu és posar en comú les accions dels departaments locals de promoció econòmica i medi ambient.

Els objectius específics són:

- Divulgar i formar els òrgans decisors i tècnics municipals en el concepte d'economia circular i verda. **ACCIÓ 2017**
- Exemplificar els potencials beneficis de l'economia circular i verda mitjançant casos pràctics nacionals i internacionals. **ACCIÓ 2017**
- Proporcionar eines de diagnòstic d'oportunitats, pla d'aplicació i avaluació dels projectes d'economia circular i verda. **ACCIÓ 2017**
- Generar coneixement compartit mitjançant la participació activa i presentació de projectes d'economia circular i verda en curs dels membres de la Xarxa. **ACCIÓ 2017**

En una primera fase, el Pla ha previst actuacions sobre:

- Cicle de tallers per a electes i tècnics de promoció econòmica i medi ambient sobre economia circular i verda (abril – juny – setembre) + visites tècniques. **ACCIÓ 2017** i en continuació.
- Elaborar la Guia sobre l'Economia circular i verda al món local pas a pas. **ACCIÓ 2017**: en elaboració durant l'any 2017, es presentarà l'any 2018.

Activitats

S'ha iniciat el cicle de tallers sobre economia circular que permet compartir coneixement i experiències entre tècnics municipals dels àmbits de la sostenibilitat i el desenvolupament econòmic.

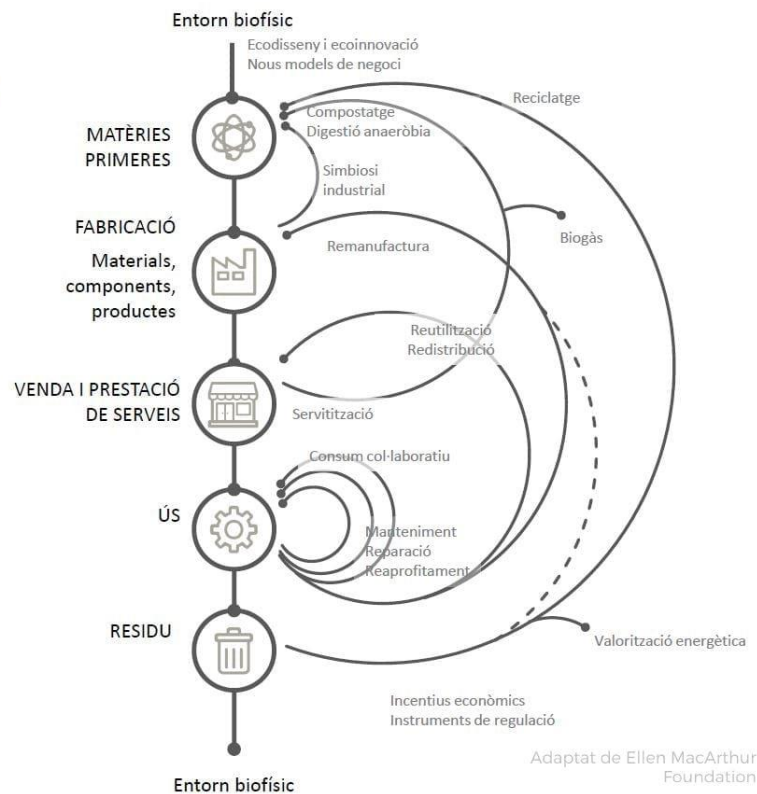
La Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat – a través del Grup de treball d'Economia circular i verda - i la Diputació de Barcelona, a través del Servei de Teixit productiu de la Gerència de Serveis de promoció econòmica i Ocupació i la Gerència de Serveis de Medi Ambient, volen posar en els seus objectius estratègics la promoció de l'economia circular i verda i l'acompanyament al món local en el procés de coneixement, formació i identificació d'oportunitats al voltant d'aquestes temàtiques; i comptem amb la Fundació Fòrum Ambiental en aquest procés d'acompanyament.

Per aquest motiu, han iniciat un cicle de tallers sobre economia circular del qual s'han celebrat tres sessions durant tot l'any amb l'assistència d'una cinquantena llarga de referents de promoció econòmica i medi ambient de 27 administracions diverses.

El taller va permetre aclarir el concepte d'economia circular, *entès com un model econòmic orientat a l'assoliment de sistemes de producció i consum més eficients i resilients, que preservin els recursos dins d'un cicle continu i n'optimitzin el seu valor.*

Integració dels cicles tecnològic i biològic

Es va mostrar com existeix una àmplia diversitat d'accions i estratègies alineades amb l'economia circular relacionades amb l'ecodisseny, l'ecoinnovació, els nous models de negoci, la simbiosi industrial, la servitització, el consum col·laboratiu, la reparació, la remanufactura, el reciclatge...

També es va mostrar que és aplicable a diferents escales i en diferents sectors i genera oportunitats en tots els àmbits (públic i privat). I es van definir uns principis guia de l'economia circular des del punt de vista de l'Administració que passen per una visió sistèmica, la participació multi-agent, la col·laboració, confiança i cooperació amb aquests altres agents, la innovació, l'optimització del valor del recurs i manteniment en el sistema, compartir informació, generar un model de governança compartida, promoure una planificació integrada i posar el focus en el territori.

Es van presentar punts de vista diversos respecte les interaccions amb l'economia social, i el punt de vista de l'empresa front l'economia circular.

El taller va comptar amb diverses dinàmiques de treball participatiu i debat que van permetre, entre d'altres, posar de manifest la importància de disposar d'un llenguatge comú entre els diversos departaments municipals que han de **treballar transversalment** en aquest projectes, especialment des de les regidories de promoció econòmica i desenvolupament territorial, i medi ambient i sostenibilitat.

També es van identificar els objectius que persegueixen els municipis a l'hora d'aplicar l'economia circular i visualitzar potencials accions d'economia circular des del món local i identificar aquelles amb més potencial d'aplicació.

En aquest sentit, es destaca que les ciutats i pobles juguen un paper important en l'economia circular i és una oportunitat per a la seva promoció econòmica, per al foment de l'ocupació i per al finançament de nous models de negoci. La simbiosi industrial és, en aquest sentit, una eina d'aplicació pràctica dels conceptes d'economia circular en el teixit productiu.

Els municipis poden actuar amb diferents rols. D'una banda com a impulsors, aplicant l'economia circular no només en compra verda, sinó també en la forma de coordinar i gestionar processos i recursos que tinguin internament. Per altra banda com a facilitadors, promovent la sensibilització i/o oferint eines a les empreses per orientar-se cap a l'economia circular. I també, realitzant accions de sensibilització per als mateixos ciutadans perquè coneguin quin rol es pot tenir com a consumidor/usuari per a promoure el canvi cap a l'economia circular.

El treball iniciat enguany es va presentar en una ponència a Smart City Congress 2017.

Sobre temàtiques de **prevenció i gestió de residus** es proposa treballar sobre:

Es va fer una reunió el 21 de febrer d'intercanvi d'experiències.

Amb l'Associació de municipis catalans per a la recollida selectiva porta a porta i el COAMB, amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya, es va fer una sessió territorial sobre recollida selectiva porta a porta a Artés el 5 de maig, i un Curs d'optimització de La recollida selectiva porta a porta,

Es va celebrar la jornada de presentació i coordinació de recursos per la Setmana Europea de prevenció de residus 2017, conjuntament amb l'ARC, AMB, la Diputació de Barcelona i el COAMB, en el marc de la Xarxa.

Es va col·laborar en la Jornada "Els municipis i la gestió dels Residus Municipals" amb Fundació Fòrum Ambiental.

Respecte la comissió de **compra pública sostenible** es va celebrar una jornada sobre aspectes clau per a la contractació pública sostenible i ecoinnovadora el 18 de maig, i s'està participant en el projecte europeu SPP regions.

5. PLA OPERATIU

El Pla operatiu recull les accions a desenvolupar per la Secretaria tècnica de la Xarxa per donar suport als membres de la Xarxa més enllà dels Grups de treball i Comissions. Els punts indicats amb l'epígraf ACCIÓ 2016 es refereixen a objectius del Pla que s'han abordat durant l'any.

1. Programa de promoció de la Xarxa

Inclou actuacions per augmentar el nombre de membres de la Xarxa, associar-se amb el Pacte d'Alcaldes, col·laborar amb altres Xarxes – tant amb les que es col·labora actualment, com en altres amb presència dels membres de la Xarxa, altres administracions – especialment la Generalitat de Catalunya -, i promoure la col·laboració públic - privada.

ACCIÓ 2017: S'ha celebrat una reunió de coordinació amb altres xarxes espanyoles en el marc de la Red de Redes al CONAMA LOCAL de València, i s'han celebrat reunions de treball amb la Xarxa valenciana homòloga; a part de la relació constant i fluida amb el CILMA de Girona.

2. Programa de benvinguda i formació a nous membres

Inclou les actuacions, algunes de les quals ja executades, per donar la benvinguda als nous membres de la Xarxa, explicar què és la Xarxa i donar formació als mateixos.

ACCIÓ 2017: Es continua donant la benvinguda a tots els nou electes i membres dels Grups de treball, s'ha donat d'alta a les llistes de distribució, comunitat virtual de la Xarxa i butlletí de Sostenible.cat.

3. Programa de difusió d'experiències locals

Programa per crear i potenciar un banc o recull de bones pràctiques i experiències locals dels membres de la Xarxa amb l'ús de recursos gràfics i de sistemes d'informació geogràfica (Instamaps o Google maps).

ACCIÓ 2017: S'ha creat un recull d'experiències en mapes, a través d'Instamaps, d'agències comarcals d'energia, de municipis amb projectes d'hortos municipals i socials, i d'equipaments i projecte d'educació ambiental en ambients aquàtics continentals. Es recopilen Bones pràctiques a través de Sostenible.cat.

4. Programa de comunicació, nous formats i Xarxa 2.0

Inclou les actuacions per continuar i millorar els mitjans de comunicació de la Xarxa (Web de la Xarxa, comunitat virtual Xarxaenxarxa, canal Youtube i Twitter) i la renovació total del portal Sostenible.cat, amb nous recursos gràfics, audiovisuals i d'ús de les xarxes socials.

ACCIÓ 2017: S'ha consolidat a renovació total de Sostenible.cat

5. Programa d'Ambientalització de la Xarxa

Inclou les actuacions d'ambientalització de la Xarxa ja existents (compensació d'emissions i estalvi de paper...).

ACCIÓ 2017: Aplicació de criteris en l'organització de jornades. Neutralització de les emissions de la Xarxa 2015 i 2016. *Veure capítol següent*

6. Projectes de la Xarxa

Continuïtat dels projectes amb pes específic propi (Agenda Escolar i Calendari Escolar) i creació de nous, si s'escau i els membres ho decideixen.

ACCIÓ 2017: *Veure capítol següent.*

7. Recursos de sensibilització

Continuïtat de les campanyes de coordinació de recursos de sensibilització amb el manteniment de les principals i creació de noves durant el mandat si els membres de la Xarxa ho decideixen.

ACCIÓ 2017: *Veure capítol següent.*

6. PROJECTES

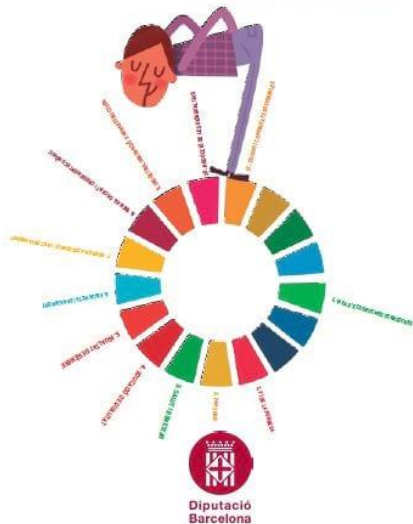
Agenda escolar del medi ambient i el desenvolupament

S'han editat 77.197 agendes i 7657 calendaris que s'han distribuït en 114 municipis.

Les agendes i els calendaris del curs 2017-2018 s'han centrat en els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** de les Nacions Unides, amb l'objectiu d'avançar cap una societat ambientalment, econòmicament i socialment més justa i sostenible, eradicar la pobresa i la desigualtat i promoure comportaments proambientals que ens permeti fer front al canvi climàtic i als altres problemes que amenacen el planeta.

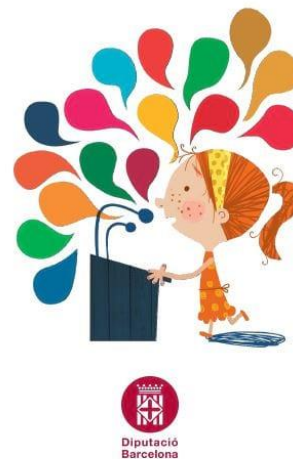
agenda 2017/2018

del medi ambient i el desenvolupament
OBJECTIUS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

calendari 2017/2018

OBJECTIUS DE DESARROLLO SOSTENIBLE

Es tracta d'uns materials d'educació ambiental per als membres de la Xarxa que hi estan interessats des de fa 15 anys.

El web de l'Agenda Escolar -<http://agendaescolar.diba.cat>- està operatiu a partir del setembre amb els continguts de l'Agenda i els Calendaris i noves propostes durant el curs.

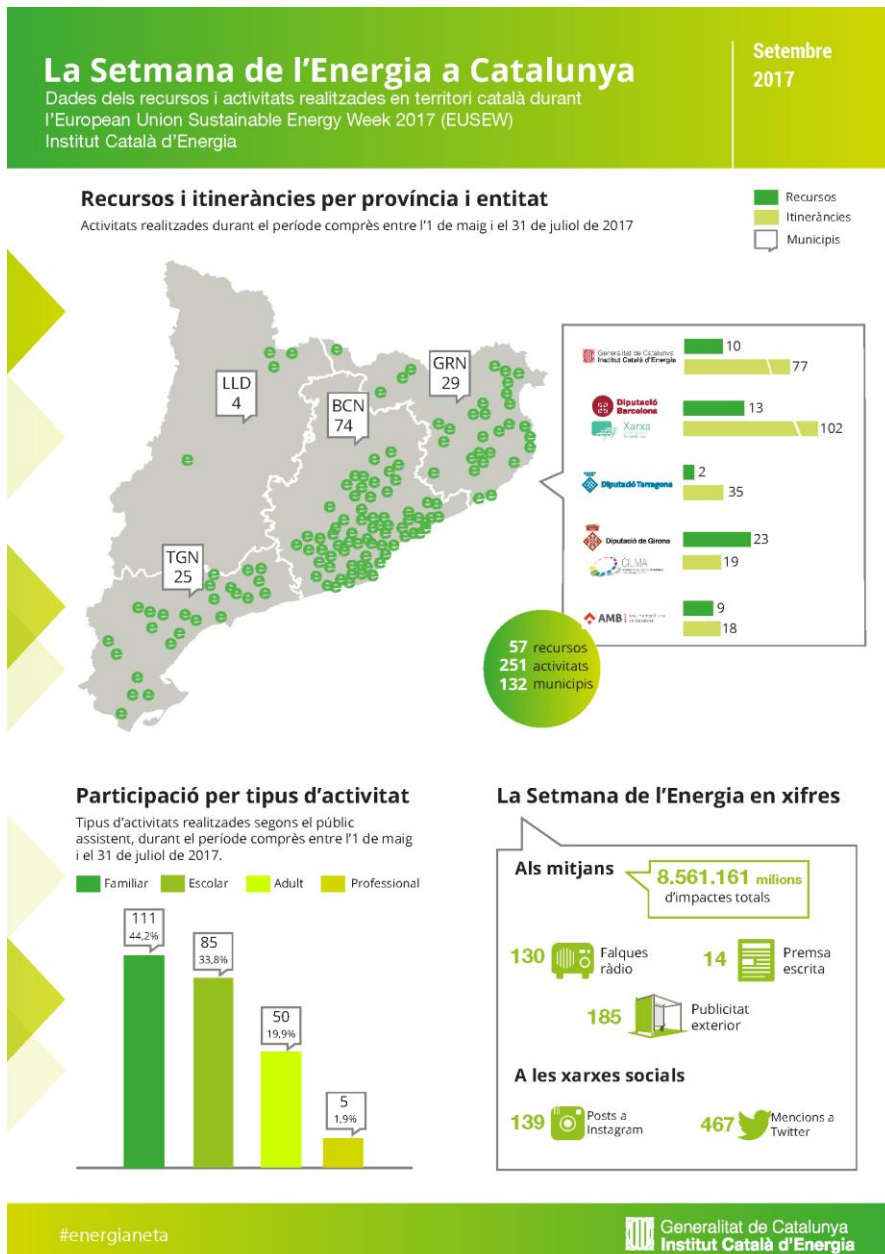

Coordinació de campanyes de sensibilització ambiental

Balanç de la Setmana de l'Energia'17

Per col·laborar amb els ajuntaments en el compromís que adquireixen en adherir-se al Pacte dels Alcaldes pel Clima i l'Energia, s'han ofert un seguit de recursos en el marc de la Setmana Europea de l'Energia Sostenible (19-25 de juny) i el Dia Mundial del Medi ambient (5 de juny). Aquesta oferta s'ha fet de manera coordinada entre l'ICAEN, l'AMB, la Diputació de Barcelona i les altres tres diputacions catalanes, l'Ajuntament de Barcelona i el CILMA i la Xarxa, i enguany sota el lema "Tu tens l'energia, tu tens el poder."

Suport al Dia Mundial de l'Aigua

El Dia mundial de l'Aigua se celebra el 22 de març com un mitjà per centrar l'atenció en la importància de l'aigua dolça i la defensa de la gestió sostenible dels recursos d'aigua dolça. Sota el paraigües de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, la Diputació de Barcelona, l'ACA, l'AMB i l'Ajuntament de Barcelona s'han coordinat per promoure una campanya d'activitats de sensibilització, comunicació i educació ambiental conjunta i coordinada arreu del país. S'han realitzat activitats a 17 ens locals, i s'ha repartit material de difusió.

Suport a la Setmana Sense Soroll

El 2017 s'ha celebrat la primera edició de la Setmana Sense Soroll (SSS!) a Catalunya, liderada per la Generalitat, la Diputació de Barcelona i l'AMB. El Dia internacional del Soroll es celebra el darrer dimecres d'abril, i es va proposar al voltant d'aquesta data organitzar accions diverses arreu del territori per part dels actors interessats. Es van organitzar 8 activitats per a 6 ens locals i una acció demostrativa al Recinte de l'Escola Industrial.

Suport a la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura

Del 16 al 22 de setembre es va celebrar la Setmana de la Mobilitat Sostenible i Segura per promoure hàbits de mobilitat més sostenibles, segurs i saludables i sota el lema '*Mobilitza't per un aire més net!*'. Amb l'objectiu d'oferir un suport complementari als municipis interessats en participar en la Setmana per part de les administracions supramunicipals (Diputació de Barcelona i AMB); i donar a conèixer la relació entre mobilitat sostenible i qualitat de l'aire i soroll. Es van organitzar activitats i lliurar materials a 10 ens locals.

Suport a la Setmana Europea de Prevenció de Residus

Coordinats per la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat, i conjuntament amb l'Agència de Residus de Catalunya i l'AMB, s'ha fet una oferta de recursos als municipis durant la Setmana (18-26 novembre). Des de la Diputació, a través de la Xarxa, s'han organitzat 30 activitats en 29 ens locals: tallers sobre aprofitament alimentari a les escoles, tallers de reparació i tallers Teixim la Mar de Plàstics, sobre prevenció de l'abocament de plàstics al medi marí, entre d'altres. Complementàriament, s'ha col·laborat del 12 al 14 de maig en el suport als ens locals organitzadors d'activitats Clean-up days, i s'ha organitzat una acció pròpia al Centre d'Estudis del Mar de Sitges.

7. DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

En els aspectes de difusió i comunicació de la Xarxa cal destacar que s'ha aprovat **l'estructura de l'Ecosistema de mitjans de la Xarxa** – com acció del Pla operatiu – i que inclou l'aplicació en els següents mitjans de comunicació:

D'aquesta manera, l'ecosistema de mitjans de difusió i comunicació de la Xarxa inclou la web de la Xarxa, la comunitat virtual Xarxaenxarxa amb més de 1.250 usuaris, els canals Youtube i Twitter de la Xarxa (<http://twitter.com/xarxasost>) que ja arriben gairebé als 7.000 seguidors.

La **web de la Xarxa** (www.diba.cat/xarxasost) es renova i actualitza periòdicament, com a mínim quinzenalment, amb l'objectiu d'informar tants als membres de la Xarxa com al públic en general interessat en les activitats i productes elaborats.

Enguany, s'ha renovat el disseny de la portada i s'ha creat l'apartat de novetats amb possibilitat de sindicació de continguts a través de RSS: <http://bit.ly/2nUh0tq>

La **Comunitat virtual Xarxaenxarxa** és l'eina 2.0 per excel·lència de la Xarxa i per a ús exclusius dels seus membres i compta ja amb més de **1.250 usuaris**.

Durant l'any 2017, s'ha continuat desenvolupant plenament com a plataforma que facilita als membres de la Xarxa intercanviar experiències, dubtes i opinions amb la creació dels espais específics per a cada Grup de treball, Comissió de seguiment i Comissions tècniques. La *Xarxa en xarxa* (<http://xarxaenxarxa.diba.cat>) compta amb una sèrie d'espais i aplicatius, com fòrums, blocs, agenda, enquestes o xat, entre d'altres.

La seva estructura permet una major interactivitat i debats virtuals entre els membres de la Xarxa.

El **Canal Youtube de la Xarxa** (www.youtube.com/xarxasost) serveix com a repositori de vídeos de les jornades organitzades i com a suport per a materials

audiovisuals de les campanyes coordinades de sensibilització ambiental sobre energia i prevenció de residus. Ja supera les 32.000 visualitzacions de vídeos.

El perfil a [twitter de la Xarxa \(www.twitter.com/xarxasost\)](https://www.twitter.com/xarxasost) està consolidat com a referent sobre medi ambient i món local, i arribar gairebé als 7.000 seguidors i les 24.000 piulades (+6.000 en el darrer any). El canal ha permès generar sinèrgies amb els canals twitter dels ens locals i altres membres de la Xarxa i crear paraules claus específiques per a projectes i campanyes de la Xarxa (p.ex. [#NadalSostenible](#) [#17AssembleaXarxa](#) [#DiaMA](#) [#SetmanaEnergia](#) [#EWWRCat](#)).

Xarxa Sostenibilitat
@XarxaSost

La Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat compta amb més de 250 ens locals associats i la presidència de la Diputació de Barcelona, des 1997.

Barcelona
diba.cat/xarxasost
Unit: gener de 2012

Tuits   **Tuits i respostes**   **Continguts**

Tu has retuitat

Diputació Barcelona @diba · 14 h

Descarrega't els tríptics de les passejades guiades d'enguany dels Parcs del #Montseny #Montnegre i #ParcMarina, de la @xarxadeparcs, a la #LlibreriaDiba www1.diba.cat/llibreria/istC...

Activitat dels teus tuits

Els teus tuits han aconseguit **1.158 impressions** en les últimes 24 hores

10AM 10AM

Veure els teus tuits més populars

El perfil de twitter de la Xarxa a punt d'arribar als 7.000 seguidors i ja ha superat les 24.000 mil piulades.

Sostenible.cat, el mitjà de comunicació de la Xarxa

SOSTENIBLE.cat és el mitjà de comunicació de la Xarxa al món, i té com a objectiu difondre les actuacions del món local i dels membres de la Xarxa a la ciutadania en general i al sector del medi ambient en particular.

Durant l'any 2017, es destaca, especialment, la consolidació del nou format amb 3.300 subscriptors – fruit de la depuració i actualització de la base de dades – que reben el butlletí quinzenal, i més de 77.000 visites anuals al portal web, el que suposa un augment del 48% en els darrers dos anys des de la renovació total. Sostenible.cat té una nova imatge i presència a l'entorn web i a les xarxes socials, un nou model de gestió mixt amb recursos propis i externs especialitzats, i un reforç com a espai de referència sobre sostenibilitat i món local dirigit a la ciutadania.

D'altra banda, SOSTENIBLE també està present a les xarxes socials com Facebook, Twitter, Youtube i Instagram una nova forma de difondre els seus continguts i on la revista ja compta amb més de 12.000 seguidors acumulats.

Llibre d'estil de sostenible

Revista de la xarxa de ciutats i pobles cap a la sostenibilitat

Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat

Durant l'any 2017 s'ha publicat el **Llibre d'estil de Sostenible.cat** que ha respost a la necessitat d'establir uns criteris generals i recomanacions pràctiques que assegurin la qualitat dels continguts de la revista digital i facilitin la tasca de tots els professionals involucrats en la seva elaboració. En tot cas, aquest vol ser un manual complet per un millor ús i aprofitament del mitjà digital. Aquest llibre, doncs, pretén dotar l'equip de redacció i els col·laboradors del mitjà d'un instrument que els ajudi a seguir una línia coherent d'estil i tria de continguts.

També vol ser una guia per utilitzar la llengua catalana correctament i adequadament, i corregir de forma fàcil i senzilla les errades més habituals que es cometien en l'àmbit del llenguatge periodístic. Es tracta d'una eina de consulta que vol marcar la línia de continguts i estil de Sostenible i donar solució als dubtes més freqüents amb què es troben els informadors, com ara qüestions de criteri editorial, redacció, d'usos lingüístics etc. Vol ser també una eina pel Consell de Redacció a l'hora de dissenyar els continguts de la revista.

Posteriorment, s'ha preparat i publicat la licitació del nou concurs per a la gestió dels continguts de Sostenible.cat, incorporant tots els canvis i millores que permet el nou portal, per poder seguir millorant i ampliant l'abast i l'audiència del mitjà.

Enguany, també s'ha aplicat més millores en la presentació de continguts.

sostenible Diputació Barcelona #DibaOberta

Portada La Xarxa La Reflexió El Territori Els Recursos Especials Hemeroteca

L'ampliació de les xarxes de carrils bici a les ciutats europees podria evitar fins a 10.000 morts prematures

Reportatge
Solucions basades en natura: un nou concepte per assolir ciutats més verdes, resilents i habitables?

En els darrers anys ha emergit amb força el concepte de "Solucions basades en Natura" (SbN), especialment en el context de les ciutats verdes, la resiliència urbana o la urbanització sostenible. Els investigadors Francesc Baró, Panagiota Kotsila, Filka Sekulova del grup de recerca BCNUEJ de l'ICTA-UAB, aborden en aquest reportatge la clarificació del concepte SbN, aporten models i exemples i les claus per dissenyar-les de manera que sigui realment efectiva per, a través dels beneficis de la natura, abordar reptes socials.

Opinió
La institucionalització de les smart cities: El pla nacional de territoris intel·ligents

El Pla de Territoris Intel·ligents (PNTI), com a procés institucional en el que entren les ciutats intel·ligents a partir del moment de la seva aprovació, és, sens dubte, un instrument necessari per seguir avançant en el procés de smartització de ciutats i territoris, però que comporta uns riscos que li són inherents i que intentaré esbossar en el present comentari.

Butlletí
Cancel·la la subscripció
Enviaments anteriors

Propers actes

10	Redescobrim La Fàbrica del Sol
12	Jornada sobre pobresa energètica: regulació jurídica i protecció dels drets de les persones
13	5è Congrés d'Energia de Catalunya
14	Exposició "Adéu Soroll" a Matadepera
15	Cicle d'Autoconstrucció Sostenible

La Xarxa és neutra en emissions

La Xarxa obté el segell CleanCO2 i és neutra en emissions l'any 2015 i 2016

Des de l'any 2010, la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat calcula i compensa la petjada de carboni de la seva activitat. Acaba de calcular i compensar les emissions dels anys 2015 i 2016 a través de **Clean CO₂**, la marca de Lavola per a la gestió del carboni.

El càlcul de la petjada de carboni s'ha basat en la normativa ISO 14064-1:2012 i el GHG Protocol, i ha inclòs les emissions generades pels consums d'energia elèctrica, el consum de paper i els desplaçaments dels assistents les Jornades i Activitats organitzades per la Xarxa al llarg dels anys 2015 i 16.

La Xarxa ha compensat les **11,00 tCO₂e** generades per la seva activitat de **2015**, adquirint crèdits de carboni del projecte **Procuencia Forestry Project a Colòmbia**. Es tracta d'un projecte que agrupa diferents activitats orientades a la gestió forestal sostenible. Una de les més rellevants és la restauració dels boscos on es regula i millora la quantitat i la qualitat de l'aigua dolça pel sòl. Utilitzada per la conservació de la biodiversitat. La restauració s'efectua mitjançant la regeneració natural assistida i la reforestació de la conca del riu Chinchiná situada a centre sud de Colòmbia, al departament de Caldas.

Per altra banda, la Xarxa ha compensat les **19,00 tCO₂e** generades per la seva activitat de **2016**, adquirint crèdits de carboni del projecte **Andra Pradesh Wind Power Project a l'Índia**. Es tracta d'un projecte d'energia eòlica a la Índia.

L'activitat del projecte instal·larà i operarà turbines Suzlon per una capacitat instal·lada total de 4.2 MW.

L'activitat del projecte contribueix a la reducció d'emissions amb efecte d'hivernacle mitjançant l'ús de recursos renovables (energia eòlica) per la generació d'energia que d'altre manera s'hauria generat a les centrals tèrmiques, utilitzant combustibles fòssils. L'energia generada és venuda a la xarxa nacional.

El projecte genera una mitjana anual de 8.462 MWh d'energia renovable, que permet una reducció d'emissions de 8.152 tCO₂e a l'any.

Amb aquesta acció, la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat ha aconseguit el Certificat i el Segell Clean CO₂ Certified, que garanteixen la compensació d'emissions efectuada. La lectura del codi QR amb un telèfon mòbil o la introducció del número de registre del certificat a la pàgina web de Clean CO2 dirigeixen a aquesta APP divulgativa.

Annex - EL COMPROMÍS DELS MEMBRES DE LA XARXA AMB LA SOSTENIBILITAT

Municipis adherits a la Declaració de Tarragona Per un turisme sostenible i compartit

Municipi	Tarragona 2017
Ajuntament de Gavà	Ple 28/03/2017
Ajuntament de Masquefa	Ple 30/03/2017
Ajuntament de Navarcles	Ple 28/03/2017
Ajuntament de Navàs	Ple 29/03/2017
Ajuntament de Sant Andreu de la Barca	Ple abril 2017
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Ple 20/04/2017
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès	Ple 15/05/2017
Ajuntament de Sant Fruitós de Bages	Ple 12/04/2017
Ajuntament de Sant Jaume d'Enveja	Ple 27/03/2017
Ajuntament de Sant Llorenç d'Hortons	Ple 4/04/2017
Ajuntament de Sant Quirze del Vallès	Ple 27/04/2017
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	Ple 29/05/2017
Ajuntament de Vilanova i la Geltrú	Ple 3/04/2017
Consell Comarcal del Bages	Ple 17/05/2017
Consell Comarcal del Garraf	Ple 18/05/2017
Diputació de Barcelona	Ple 27/04/2017
Diputació de Tarragona	Ple 30/06/2017

